

ELŐFIZETÉS.

HRL YBEN ES VIDEKEN
 Egy évre ... 84 kor.
 Fél évre ... 42 kor.
 Egy negyed évre 21 kor.
 Egy hóra ... 7 kor.

Nyitóléti költségek
 megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 367.
 KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 Közvet főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1918.

Főszerkesztő:
 Stauber József.

Csütörtök, november 7.

Bucsu.

A főispáni szék gazdát cserélt, Barabás Béla tiszteletreméltó alakja eltűnik a közgyűlési terem zöldasztala mellől s ifjabb erőnek adja át a vezető hatalom jelvényeit. Érdekes ősz feje elismeréssel int bucsut Arad lakosságának, mely főispáni működése alatt igyekezett megkönnyíteni a főispán nehéz feladatait, de szemének fiatalos fénye még biztat: — Nem távozzom végképen; igazi vezér az, aki jó közkatonára is tud lenni.

Barabás Béla a legnehezebb viszonyok között foglalta el a főispáni széket. A közélettel való érintkezés az egész országban stramcásan állott és Arad sem volt kivétel. Ha nem is jutottunk oda, hogy az éhség némi fenyegetést volna, de oly adminisztrációs hibák tették lehetetlenné Arad jó közélettel való érintkezését, melyek még akkor is vázatosak lehettek volna, ha az egész ország bőségben uszott volna. A nagy munka és nagy tapasztalatokkal rendelkező politikus azonban látta, hogy mindenekelőtt ezen a téren kell rendet csinálni. S ebben a tekintetben az ősi nemzeti hűbirtok. Nem tekintette elfeledhető korát, nem vette figyelembe az általa minálunk sulyosodó terhet, éjsznapot egy-egy téve dolgozott, utazott, minisztertanácsokat járt, kért és fenyegetőzött, míg végre rendbe jött a közélettel való érintkezés dolga. A munkájának, kiket maga mellé vett, tisztában voltak intencióival, látták, hogy a város „első hivatalnokai” — amint magát nevezni szerette — még néhány napot sem enged magának, s igyekeztek őt utánozni.

Midőn látnak, hogy nincs előtte ünnep, piros betűs vasárnap, melyet magának ajándékozna, s ott van mindig hivatalos helyiségében, hová szabad bejárata van minden ügyes-bajos szegény embernek: sokszor kérdezték önmagunktól: — Csapán a kötelesség-e az, mely ennyire sarkalja s emberi erejét igénybe veszi?

Nem csapán a kötelesség volt cselekedeteinek rugója. Barabás Béla szinte átszellemült szeretettel csüng a városon, melynek hűségesebb, rajongóbb, érte émi-halmi kész polgára nincs nála. Életének minden emlékével ide tapad ehhez a helyhez, ahonnan magas röptű lélekkel s büszke vágyakkal egykor kitudult. Szent meggyőződésünk, hogy mint exponált politikust is az a gondolat fűtötte mindig: — Mit fognak ehhez szólni otthon Aradon? Kultuszt csinált a városából, s annak vérrel, vértanuk szenvedéseivel megszentelt földjét egy örökké virrasztó nemzeti géniusz öröklévé emelte. Nagy, felejtethetlen érdeme van abban, hogy az aradi vértanuk kultusza mindig erősebb és erősebb lesz a magyar szivekben, s hogy Arad emlékére minden magyar lelkében megreppen egy ideg s elboruló szemmel tekint a magyar Golgotára. Ennek a gondolatnak volt az apostola akkor is, mikor még az ország számottevő politikusa volt.

Mert mind főispán nem volt politikus

lenni. S ezt jegyezzük fel legelső érdemül. Nem akart a huzakodó pártok közzé állani s hatalmi szóval a lelkek szenvedélyét felfokozni. A pártok fölé akart emelkedni s ez sikerült is neki. Ezért minden párt tisztelettel nézett fel rá s ő mint az öreg hárs igyekezett is megóvni a civódó gyermekeket viharok szelétől, zivataros esőktől. Minden törekvése oda irányult, hogy az ő főispánsága alatt Arad polgárai megértsék egymást s a háború szenvedéseit igyekezzenek közös erővel kisebbé tenni.

Ott is lehetett látni mindenütt, ahol jótékony akcióról, özvegyek, árvák bajának orvoslásáról volt szó. „Fetebaráti kéz”-zel nyúlt a szemérmes szegények könyves és sápadt orcáira felé, letörölte a nyomoruság könyveit mindenütt, ahol csak tehetette. Örökké nyugtalan tekintettel vizsgálta a város sebeit. Ha hallott

valamiről, azonnal hívta egybe mindazokat, akik a bajt orvosolni hivatottak voltak. Dolgozószobájában állandóan tanácskozó emberek között ült. Ma katonák, holnap hivatalnokok, majd ismét újságírók ülték körül s egészséges, életrevaló ötletet igyekeztek valóra váltani.

Most hogy elmegy a főispáni székből, elmondhattuk mindezt róla. Mig ott ült a hatalomban, nem egyszer megbíráltuk cselekedeteit s fel kell jegyeznünk róla, hogy ezt a bírálatot mindig igyekezett megköszönni. És pedig azzal, hogy a hibát, melyet észre vetünk, tüstént kijavítani törekedett.

Most hogy távozik, Arad népe csak hálával tekinthet a távozóra, ki a viharok között is úgy állt sziklaszilárdan, mint Herceg Ferenc: „öreg magyar”-is a vár fokán — sziklaszilárdan és becsületesen.

Károlyi és Jászi Belgrádba utaztak.

(Az entente nem szállja meg Magyarországot.)

Budapestről jelentik tudóstónk: Károlyi Mihály és Jászi Oszkár ma Belgrádba utaztak.

Ujvidékről jelentik: Károlyi Mihály és Jászi Oszkár ma ideérkeztek. Kisérőükben voltak Hatvani Lajos báró, a Nemzeti Tanács kiküldöttje, Bokányi Dezso, a Munkástanács kiküldöttje, Csornyák Imre százados, a Katona tanács részéről. A kíséret tagjai között volt még Körber János miniszteri tanácsos a földművelésügyi miniszterium részéről, Stielly Valter vezérkari százados a hadügyminiszterium delegáltja és Bodónyi miniszteri titkár, a miniszterelnöki sajtóosztály részéről, továbbá Jeszenszky Béla főhadnagy. Az ujvidéki állomáson az ujvidéki polgármester, üdvözölte a miniszterelnököt, Károlyi Mihály meglepedését fejezte ki, hogy a városban rend van. A miniszterelnöknek, akit a lakosság lelkes éljenzéssel fogadott, fiatal leányok csokrot nyújtottak át. Károlyi Mihály és kísérete este 9 órakor hajón Belgrádba utazott.

Ujvidékről jelentik: A budapesti-ujvidéki vonalon csend van. Az ujvidéki állomást a magyar és szerb Nemzeti Tanács rendelkezése alá tartozó magyar és szerb katonák őrzik. A magyarság és szerbség között teljes az egyetértés a két nemzeti tanács együttműködését illetően.

Budapestről jelentik: Károlyi Mihály tárgyalásai az entente csapatok fővezérével a legkedvezőbb úton haladnak, az entente főparancsnok és a vezérkara a legszívélyesebb magatartást tanúsítják. Franchette francia tábornok kijelentette, hogy a balkáni csapatok nem fogják megszállni Magyarországot és Ausztriát, semleges államoknak tekintik, csupán azt kötik ki, hogy a Dunától és a Szávától 15 kilométernyire fognak megállapodni. Ez a terület is semlegesnek tekintendő. Ezek szerint a rekvirálások is

elmaradnak. Így az entente lapoknak, a köztük a Corrierének az a követelése, hogy Magyarország rekviráljanak, csak álom maradt.

Ujvidékről jelentik: Az entente csapatok Ujvidék kapui előtt állanak. Ujvidék város hatósága és az összes nemzetiségek csatlakoztak az ujvidéki Nemzeti Tanácshoz. A nemzetiségek képviselői kijelentették, hogy a magyarokat testükkel fogják megvédeni az esetleges támadással szemben. Az Ujvidékkal szemben levő Pétervárt horvát katonaság tartja megszállva és a horvát csapatok egyre lövöldöznek a monitorjainkat, de élelmiszer hajóinkat sem hagyják földözés nélkül.

Budapestről jelentik: Ma délelőtt 11 órakor tíz dunai monitorból és egyéb katonai járművekből álló hajóraj érkezett meg Budapestre. Délután fél 12 órakor érkeztek meg a hajók számszerint hat monitor, öt órhajó, három sorhajó az újpesti kikötőbe. Mikor a hajók a hidak alatt haladtak el, a két parton megállott minden forgalom, a közönség a villamosok ablakából, a hidakról és partokról kendőlobogtatással üdvözölte a hajókat és matrózokat, a kik ugyancsak kendőlobogtatással üdvözölték a közönséget. A Dunán levő kereskedelmi hajók és vontatóhajók kiürítéssel üdvözölték a monitrokat. A matrózok az óbudai és újpesti kikötőkben léptek partra. Elmondták, hogy felsőbb parancsra délelőtt tíz órakor indultak Budapestre, hogy a hajókat a kikötőbe vigék és a matrózok pedig felesküdjének a Nemzeti Tanácsnak. Elmondták azt is, hogy a Bodrog nevű órhajó Pancsovánál zátonyra került és a francia hadsereg megakadályozta a hajó kimentését. A Kövess hadsereg átvonulását még fedezte a hajóraj, de amikor a tengerészek értesültek a budapesti forradalomról, minden áron fel akartak jutni a fővárosba. Idegen nem-

zetiségű tisztjeink eleinte ellenállottak, majd később a tisztek otthagyták a hajókat, amelyeket a legénység egyedül vitt fel Budapestre.

Berlinből jelentik: Azokra a budapesti hírekre, hogy Mackensennel tárgyalások folynak romániai német hadsereg hazaszállítására vonatkozólag. főleg pedig arról, hogy a hazaszállítás fegyveresen vagy anélkül menjen-e végbe, a magyar hadügyminiszter most közli, hogy Mackensen tábornaggal megegyezés jött létre, amely szerint a magyar kormány megengedte a németeknek a fegyveres átvonulást.

Budapestről jelentik: Kövess Herman tábornagy ma délelőtt hajón Budapestre érkezett. Felkereste Linder hadügyminisztert, akivel hosszasan tanácskozott, majd este tovább utazott Bécsbe. A hadügyminiszter a volt Kö-

vess-féle csoport vezérletével Kornhuber Adolf lovassági tábornokot bizta meg.

Budapestről jelentik: Károlyi Mihály miniszterelnök ma Zágrábból a következő sürgönnyt kapta:

— A szlovén, horvát és szerb nemzeti tanács kijelenti, hogy a magyar népkormány és a Magyar Nemzeti Tanács kiküldöttei Zágrába jöhetnek a nemzetközi jog védelme alatt és várják az érkezésükről szóló jelentést.

A horvát nemzeti tanács nevében Prthorsevics dr. írta alá a táviratot.

A távirat a miniszterelnökségen nagy örömet keltett és Lovászy kultuszminiszter, a miniszterelnök helyettese azonnal érintkezésbe lépett Balla Aladár államtitkárral, aki már két-három napon belül egy bizottság élén Zágrába utazik.

Ujvarsánd véres napjai.

(Manlicher a református pap kezében.)

Szombaton Ujvarsándon is izzóvá lett a néphangulat. A félreértett szabadság a gyenge idegzetű és műveletlen elemet itt is kiforgatta rendes életformációból és excessusokra ragadta. Hogy a nagyobb méretű zavargásnak elejét vegyék, vasárnap délelőtt összehívták a polgárságot, hogy a rendfenntartó polgárőrséget megalakítsák.

A nép izgatottsága tetőpontra hágott, mikor a gyűlésen megjelent Czinkovszky református lelkész, kit az alább elmondandó parcellázási hibák miatt nem kedvel. A gyűlésen kifejezésre is jutott, hogy Czinkovszky azonnal távozzék, mert különben — baj lesz!

Nagy rábeszélésre, különösen Bodor elemi iskolai igazgató meggyőzésére a lelkész végül elvonult a gyűlés helyéről.

A polgárőrséget ekkor megalakították.

De vasárnap este szürkületkor a nép mind csek ellenére fellázadt, elkezdett fosztogatni s rabolni. Az intelligencia, köztük Czinkovszky lelkész is elmenekült. A nép erre Czinkovszky lakása ellen fordult, azt feltörte és kirabolta.

Ez a lázadó hangulat azonban nem sokáig tartott, s hogy a nép dühét csillapítsa, a jegyző elhatározta, hogy másnap a nép között gabonát fog kiosztani. A falu gabonája Silbereisz Hermann földbirtokos magtárában állott.

Meg kell itt jegyeznünk, hogy Ujvarsándot az Edelsheim-Gyulai Lipót féle birtok veszi körül. E birtokot, mielőtt parcellázásra került, Silbereisz Hermann bérelte, most azonban mind össze 500 holdat bérel.

A Silbereisz magtárakban hétfőn lett volna a gabona kiosztása, a jegyző azonban időközben elmenekült. A nép azonban meghallotta, hogy más községbeli csőcselék megostromolta és feltörte a magtárakat s most viszi-hordja szerteszét a község gabonáját is. A hír érhető rémületet keltett a faluban. Hogy az ujvarsándiak megmentessék gabonájukat, a magtárhoz siettek s a felhalmozott sok vagon életneműt a más falubeli házongókkal együtt szépen eltakarították. Ezenkívül leöltek száz darab sertést s ott a helyszínen nagy lakomát csaptak.

Ez történt hétfőn. Kedden az Ujszentannára menekült lelkész visszatért Ujvarsándra s tudtul adta a népnek, hogy délelőtt 11 órakor a község háza előtt népgyűlést tart. Meg is jelent ott körülbelül ötven főnyi tömeg, hogy megtudja, mit akar a falu népétől a lelkész. Megjelent a tömeg között ifj. Arató Sándor

községi pénztárnok és a falu első virilistájának özv. Varga Lajosnak fia: Varga Lajos is.

A lelkész beszélni kezdett a néphez, még pedig úgy, hogy kezében manlicher fegyvert szorongatott. Az intelligencia ugyanis fegyvereket kért és kapott Aradról, hogy a közbiztonságot és saját magát megvédelmezze.

Ifj. Arató Sándor, Varga Lajos és Czinkovszky lelkész között régebbi keletű ellenségeskedés volt, melynek egyik fázisáról: az aradi törvényszék előtt megindult polgári peréről az Aradi Közlöny csak egy pár nap előtt referált. Edelsheim Gyulai Lipót gróf intézősége ugyanis megbizta Czinkovszky lelkészt, hogy ujvarsándi birtokára szerezzen vevőt. Czinkovszky egymagában erre képtelen volt, s társul magához vette ifj. Arató Sándort és Varga Lajost. Ezek csakugyan szereztek vevőt és a parcellázás nagyszerű eredménnyel végződött. A közvetítők közös haszna százezrekre rugott, legalább is ezt bizonyítja az a kereset, melyet ifj. Arató és Varga adtak be az aradi járásbíróshoz s amelyben 301000 koronát követeltek Czinkovszkytól. A lelkész nem volt hajlandó az összeget kifizetni. A per ezért indult meg s ezért volt hármójok között az ellenségeskedés. De nemcsak ők, a egész falu is haragudott Czinkovszkyra, mert neki tulajdonította, hogy az ujvarsándiak a parcellázásra került földből a gyengébb részt kapták, míg idegen falubeliek a föld jobb részét szerezhették meg.

Mikor a lelkész elkezdett beszélni, észrevette, hogy Arató eltávozott. Czinkovszky azt hitte, hogy valamit forral ellene és rászólt:

— Hová megy Arató ur?

— Folyik az orrom vére, megyek a kúthoz, hogy megmosdjam.

Egy ideig távol is volt Arató, akiről a lelkésznek azt sugták be, hogy két orosz fogoly társaságában ő fosztotta ki a lakását, nemskára azonban visszajött s egyenesen a lelkész felé tartott. Czinkovszky rákiáltott:

— Álljon meg! Ne jöjjön közelebb! — s fegyverét felemelte.

Arató azonban közelebb lépett s állítólag a lelkész fegyvere után nyult. Erre a mozdulatra Czinkovszky felemelte a fegyverét és hasba lötte Aratót, aki ott nyomban kiszenvedett.

Czinkovszky állítólag azért használta rögtön a fegyverét, mert észrevette, hogy Aratóval egyidejűleg a másik oldalról Varga is közeledik

feléje s meggyőződése volt, hogy két ellensége közre akarja fogni.

A lövés után Varga csakugyan a lelkész felé sietett s mikor egészen közel ért hozzá, Czinkovszky ő rá is rábott s ágyékán találta. Kötözöszer nem volt jelen sem olyas valaki, aki a sebesültet azonnal ápolás alá tudta volna venni s így hír szerint az összekülönbözés második áldozata is elvérzett.

Időközben Ujszentannáról a Silbereisz-magtárbeli fosztogatáshoz siető katonai különítmény, mely Bőszörményi László tüzérszázados vezetésével állott, lövéseket hallva Ujvarsándon, a falu felé sietett. A falubeliek azonban az események hatása alatt összeszedve minden ingóságukat, siettek ki a faluból. És pedig a magyarok a református temetőben, a románok a görögkeleti temetőben igyekeztek elhelyezkedni. Bőszörményi különítménye szembe jött a menekülőkkel, akikről nem tudta milyen szándékkal közelednek. Felszólította őket, álljanak meg. Miután a többszöri felszólításnak semmi fogantatja nem lett s a titokzatos tömeg egyre közeledett, a százados „Tűzet!” vezényelt s a sortűznek 11 halottja és 2 sebesültje lett.

A falu jegyzője.

(Segíteni kell a földönfutókat.)

A gyors egymásutánban lepergő történelmi fontosságú eseményektől szinte elkábultan nem szabad elfelejtkeznünk a vármegye elűzött, földönfutóvá tett menekültjeikről, néhány jó szót kell emelnünk elsősorban a községi jegyzőkért, a mindenkoron hatalmas fölök kihasználtságáért. A végtelenségig húzódozó háború, amely a maga borzalmait mellett rendkívüli terheket rótt a népre, a jegyzők legelkeseredettebb ellenségeivé tette a falvak itthon maradt lakosságát. A sok rekvirálást, a folyton megismétlődő felesleges zaklatásokat a falusiak a jegyző rovására írták fel s mikor felbomlott a rend, amikor a magántulajdon szabad prédájává lett a garázdálkodóknak és fosztogatóknak, a falvak népe, ha ismert is valakivel szemben könyörületet, a jegyzőt kimélet nélkül elűzte, a gazda nélkül maradt otthonokat pedig vandál módon megsemmisítette.

Néhány nap óta Aradon tartózkodik Aradvármegye majdnem minden jegyzője. Összegyűlnek, tanácskoznak, elmondják egymásnak keserveiket és igyekeznek valahogyan segíteni a rettenetes helyzeten. Ez azonban a mai nehéz viszonyok mellett ezer és ezer nehézségbe ütközik. Mert csak gondoljuk el: a legtöbb jegyző éjjel, titokban menekült, sok esetben négy-öt apró gyermekkel, nem hozva el magával mást, mint amit ő és családjának tagjai a nagy sietségben magukra öltöttek s most itt állanak a nagy, idegen városban pénz, ruhanemű, élelmiszer nélkül, mindannyian egy-egy válságos óra hatása alatti emlékével lelkében. Hogyan szerezzék be most ezek a szerencsétlen emberek a legszükségesebb ruhaneműt, milyen hatalmas összegekkel kellene ezeknek rendelkezni.

A jegyző egyesület vezetősége már napok óta permanenciában van, ahol lehet, ott momentán segínyt nyújt, ez azonban nem elég. Hiszünk, hogy mihelyt helyre áll a rend, az állam kártalanítani fogja tönkrement tisztviselőit. Bizunk abban, hogy akik a közérdekekben exponáltak magukat, nem kerülhetnek ki tönkremenve ebből a nagy átalakulásból. Azonban már ma is sürgős és hathatós segélyben kell részesíteni őket, ez pedig elsősorban Aradvármegye kötelessége.

Negyvenkét jegyző menekülése.

(Statárium az egész megye területén.)

A vármegyében a mai nap nyugodtabban télt el, mint az előző napok. A tömeg szenvedélye mintha lecsillapult volna, a vármegyéből a mai napon nem jelentettek fosztogatásokat. Egyedül a kisjenői járás főszolgabírája jelentette, hogy a járásban a mai napon is nyugtalanság észlelhető, a falvakban a csőcselék újból szervezkedik és féltő, hogy talán már a legközelebbi éjszakán újból megismétlik a rablásokat. A belügyminiszter engedélye alapján Arad vármegyében kihirdették a statáriumot, amely talán rövidesen hatással lesz a felizgatott néphangulatra.

A vármegyében Knoblauch Virgil hadnagy vezetésével az ugynevezett „acél brigád” jár községről-községre és a fegyveres erő hatalmával igyekszik a rendet helyreállítani. A polgárőrség megszervezése csak a nagyobb községekben sikerült. A kisebb falvakban a tömegek nem akartak résztvenni a polgárőrségben, miután attól félnek, hogy a rend helyreállításával számolniuk kell a fosztogatásokért.

A statárium kihirdetése egyes helyeken nagy hatással volt a zendülőkre, máshol viszont a lázítók izgatására azt nem vették komolyan és nyíltan hangoztatják, hogy nem félnek a statáriumtól.

Tegnap repülőgépek szálltak a községek felé és sok ezer példányban dobták le a statárium kihirdetéséről szóló hirdetményeket. Együttal ledobálták az alispánnak magyar, román és német nyelven az alábbi felhívását:

FELHÍVÁS.

Felhívok mindenkit, akinek birtokában ló, pott, rabolt ingóságok, állatok, fegyverek és egyéb vagyoni tárgyak vannak, hogy azokat, ha a tulajdonosokat ismeri, a tulajdonosnak, különben pedig a hatóságnak haladéktalanul adja át. Aki ezt meg nem teszi, a statárium kihirdetésével egyenlővé válik, felakasztatni, vagy bebörtönöztetni fog. Husonháró sors vár arra is, a ki a fosztogatásokban ezentúl részt vesz.

Felkérek mindenkit, hogy az elrabolt vagyoni felkutatásában és visszaszerzésében a hatóságnak és a csendőrségnek a tudomásukra jutott adatok közlésével és egyébként is segítségére legyen.

Végül újból kijelentem, hogy azzal szemben, aki még nem tér és az elrabolt vagyont vissza nem adja — irgalom nem lesz. Csakis az számíthat megbocsátásra, aki tettét megbánja és a birtokába került idegen vagyont visszaadja.

Arad, 1918. november hó 4-én.

Schill József,
alispán.

A mai éjszaka eseményeit fogják megmutatni, hogy a statárium kihirdetése mennyire volt hatással a helyzet javulására. Kétségtelen, hogy a községekben eddig megjelent karhatalmi tényezők és a zendülések fegyveres elfojtása gondolkodásra készítette a csőcselék egy részét; a lázítók azonban nyíltan hangoztatják, hogy a statáriumtól nem félnek és az elbolondított tömeg egy része meg a lázadók után.

A zendülés, mint a tűzvész, úgy terjedt egyik faluból a másikba, míg végül a vármegyének majdnem minden községén keresztül ment. Voltak községek, ahol a zendülés csak pár óráig tartott és csupán az üzletek kirablására szorítkozott. A fosztogatások a kisjenői járásban és Pankota környékén volt a legna-

gyobb kárt okozó, ahol az uradalmakat kifosztották. Érdekes, hogy a pankotai Krüllitz uradalomból elvitt jószágokat a tömeg visszavitte.

A vármegyéből 42 jegyző és segédjegyző menekült el, akik ma délután ülést tartottak. Az ülésen a jegyzők kérvényt írtak alá, amelyben az alispántól segílyt kértek a menekülés idejére, egyben megbeszéltek, hogy a zendülés által a jegyzőknek okozott károk megtérítése iránt a viszonyok enyhülése után együttes lépéseket fognak tenni. Az elmenekült jegyzők névsora a következő: Vaja Antal Óthalom, Bernáth Ferenc Mondorlak, Oláh József Mácsa, Avedik D. János Mondorlak, Gyiliga Kálmán Szabadhely, Szondy Emil Aradkövi, Delli Ferenc Fakert, Szerény Sándor Nagyhalmagy, Lokár Gyula Tornova, Tausch Árpád Bokszeg, Strasser Péter Borosjenő, Török Zoltán Galsa, Stengl Andor Zaránd, Martinkovich Mihály Almászegres, Justitovich Ernő Szabadhely, Herman Gyula Kovászi, Muzsai Kálmán Világos, Muzsai Géza Doroszlófalva, Vendriaszky Oszkár Tótvárad, Vass Gyula Doroszlófalva, Gajdos Gyula Koroknya, Földy Zoltán Ószentanna Hesz Lajos Décsé, Angelina József Magyarád, Kleindl József Székudvar, Bogut Zoltán Józsa hely, Mangold Lajos Selénd, Klés Jenő Világos, Széchy Tamás Bokszeg, Kassay Károly Csikkerszőlős, Holstein Jakab Apáti, Horváth Gyula Sikló, Hoydth István Nadab, Jung Péter Ottlaka, Gerba Gusztáv Pankota, Arkost Aurel Honcso, Magyar Mihály Apatelek, Varga János Ovarsánd, Gartner Géza Ószentanna, Tabajdy Gyula Gorok, Babics János Marospetres.

Elekről arról tudósítanak minket, hogy a községben a legnagyobb rend uralkodik. A községek 300 felfegyverzett polgára tartja fenn a rendet. A polgárőrök megfelelő igazolás nélkül senkit sem bocsátanak a községbe.

A „Vossische Zeitung” a magyar forradalomról.

(A Wolff-iroda nem ad hírt az eseményekről.)

A magyar forradalmi eseményekről a német lapok még csak szórványosan és hiányos tudósításokban számolnak be. Ennek oka az, hogy a hivatalos német sajtótudósítás titkolni és kisebbiteni igyekszik a magyar eseményeket. A német lapok azonban kezdenek elégedetlenkedni a fogyatékos hírszolgálatukkal és követelik, hogy hivatalos helyről híven informálják a német közönséget. A Vossische Zeitung, Németország egyik legtekintélyesebb sajtóorgánuma november 2-iki számában „Az új Magyarország” címen cikket közöl, amelyben nagy elismeréssel szól a magyar forradalom impozáns és mintaszerű lefolyásáról.

A cikkből közöljük a következőket:

A magyar forradalomról eddig érkezett jelentések azt mutatják, hogy ez a hatalmas népmozgalom mintaszerű rendben folyik. Tisza István gróf megöletése az egyetlen eddig ismert cselekmény, amely sajnálatos módon homályt vet az eddig nagyszerűnek mutatkozó képre.

A magyar forradalom fejlődése elismerést érdemel minden objektív szemlélő részéről, bármilyen legyen is egyéni meggyőződése. Teljesen érthetetlen azonban, hogy Németországból megkísérlik a szemlélők előtt lefolyó események horderejét kisebbiteni. A Wolff-iroda már két nappal ezelőtt egy észrevehetőleg sugalmazott jelentést közölt, amelyben egyes lapoknak a magyarországi eseményekről szóló tudósításait tiltatásnak mondta. Ma pedig mindössze azt jeleníti a hivatalos

Wolff-iroda, hogy Károlyi Mihály gróf letette a hűségesküt.

Ha tekintetbe vesszük, hogy a német lapok magyarországi tudósításai a Wolff-iroda jelentéseiből kerül ki, akkor teljességgel érthetetlen, hogy illetékes politikai oldalról a legcsekélyebb kísérlet sem történt a tekintetben, hogy a német közönség a magyarországi eseményekről, amelyek nagy befolyással vannak az egész európai politikai helyzetre, kellő tájékozódást nyerjen. Nagyon hibás és ártalmas politika pedig az, ha a német népet tévedésben akarják tartani azokat a hatalmas népmozgalmakat illetően, amelyek ma egész Európában napirenden vannak.

Kellemetlenkedés német tiszteknek.

(A csőcselék betrányos viselkedése.)

Ma délelőtt nagy csődület keletkezett a városháza előtt. Hatalmas automobil állott meg a városháza kapuja előtt. Az autóból néhány birodalmi német tiszt és egy magyar vezérkari ezredes szállt ki. A tisztak felmentek a polgármesterhez, akivel hivatalos ligeket beszéltek meg. A német tisztak a Balkánról visszavonult német csapatok kiküldöttjeit, akik előretartva a német csapatok hazaszállítását készítik elő.

Amíg a tisztak fenn jártak a városházán, nagy tömeg vette körül a hatalmas autót, amelyet a német sas díszített. A tömegben volt egy magyar szakaszvezető, aki nem ismerte fel a német egylejtű sást s azt hívte, hogy a néhai közös címer, néhány társával lekaparni kezdte. Ekkor érkeztek is a tisztak az autóhoz. A magyar vezérkari tiszt látván, hogy mi történik, jogos haragra gerjedt és hangosan leszidta a címer-rombolókat. Az egyik német tiszt, amikor megtudta, hogy mi történt, igazi porosz stílusban kijelentette, hogy legszívesebben belelövne a tömegbe. A magyar ezredes természetesen lecsillapította a büszke és vérszomjas porost. A tisztak felültek az autóra és elrobogtak.

Az eset tudomására jutott az aradi katonatanácsnak, amely még a déli órákban összeült és hozott határozata folytán a következő fellépést bocsátotta ki:

Felhívás! Fellívjuk a közönséget, és a katonákat, hogy az átvonuló német csapatokat vagy egyes német katonákat ne bántalmazzanak. Tanúsítson mindenki a helyzet komolyságának megfelelő nyugodt, méltóságteljes viselkedést, nehogy ingerlékeny magatartás által bárki is veszélyeztesse az annyira szükséges rendet és nyugalmat. Az aradi katonatanács.

A felhívást több ezer példányban kinyomatták és ma délután automobilon levő katonák ezerszámra osztogatták a város egész területén.

Itt említiük meg, hogy a mai nap folyamán több katonavonatot érkezett Aradra német katonákkal. A katonák kisebb csoportokban sétáltak a városban és konstatáljuk, hogy egyiknek sem történt bántódása.

Az aradi katonatanács ma a következő felhívást bocsátotta ki:

Ne bántuk a német katonákat! Még történt ma Aradon az a sajnálatos eset, hogy bizonyos felelőtlen elemek a déli fronton hazájukba visszatérő német katonákat sértették. Ez az eljárás nem fér össze a magyar nép kultúrájával.

Felhívjuk a közönséget, hogy a békésen átvonuló német hadsereg csapatival, tisztjeivel és katonáival szemben ne tanúsítson provokáló

magatartást és őrizze meg a nagy időkhöz méltó nyugodtságát.

Az Aradi Katonatanács.

Népvagyon

a budai várpalota.

— Mi történik a király magyarországi birtokaival? —

A magyar udvarnagyi hivatalt szombaton délután táviratilag értesítette a kabinetiroda, hogy a király feloldja hűségi esküje alól a magyar testőrséget, az udvarnagyi hivatalt, a főudvarnagyi hírszolgát, a cs. és kir. várkapitányság és kertgondnokság tagjait. A Nemzeti Tanács ugyanakkor *úrnagyonnak nyilvánította a budavári királyi palotát és lezáratta. A palota őrzésére — nagyszámú testőrséget és rendőrséget adva melléjük — Ladó István testőrfőhadnagyot és Stodolni Jánost, a legfelsőbb udvartartáshoz hat esztendővel ezelőtt beosztott államrendőrségi detektívet rendelték, akiknek a megbízatását a Nemzeti Tanács, a belügyminiszter, a hadügyminiszter és a rendőrfőkapitány írták alá. A várpalotából tehát elvinni bármit is csak ezeknek a kormányzati szerveknek az együttes utasítására lehet. Szent István koronáját és tartozékait ma is nyanyugy őrzi a koronaőr, mint azelőtt. Egyébként semmiféle részről sem kísérelték meg, hogy a palotából valamit elszállítsanak. A királyi családnak magántulajdona ott néhány ruhadarabon kívül nincsen.*

Alig két héttel ezelőtt fejezték be a krisztina városi sarok-traktus átalakítását. Az uralkodópár azokat az első emeleti lakosztályokat hozatta rendbe magának, amelyekben *Ferencz József és Erzsébet királyné* laktak. Falakat építettek, ajtókat vágtak, a királyné szobáit az ő izlése szerinti világosszínű selyemtapétával húzták át. A berendezést a palota régi butoriból válogatták össze. A múlt hét elején érkeztek meg Bécsből a lovas testőrök. A király családjával ezen a télen valóban hosszabb időt szándékozott nálunk tölteni. Elkésett. A budavári palota már nem várja őket. Hívei, szolgálói már nincsenek itt. Az a néhány osztrák udvari alkalmazott, akik a forradalom első hírére nem menekültek haza, tegnap este kapták meg az utlevelüket. Gödöllőről is elutaztak az ottrekedt cseh és osztrák lovászok, lakájok és ajtónállók. Az udvari cselédség azon részének, amely azelőtt titkolni igyekezett magyar mivoltát — az osztrák cselédek ugyanis éppoly lenézően és kicsinylően bántak velük, akárcsak valamikor az osztrák urak a magyar urakkal — egyszerre eszébe jutott ismét a magyar szó és itthon maradt. Egy öreg inással beszéltem. Harminc esztendeig szolgált a felső udvart és magyarul jóformán elfelejtett. De nem megy többé Bécsbe. Nincs ott már keresnivalója. Majd leereszkedik valamelyik magyar mágnásházba.

Stodolni detektív privát passziójából lejegyeztette mindig, hogy IV. Károly és Zita mennyi ideig tartózkodtak a királyi palotában. Néha egy pár napig, máskor egy pár rövid óráig csak. Ime a jellemző jegyzetek:

1915 augusztus 7-től 11-ig: Károly és Zita, mint trónörökösök.

1916. október: Zita és René párizsi herceg. Egy negyedórát átutazóban. Megnézték a kertet.

1916 december 12-én reggel héttől délután négyig. Politikusok fogadtatása.

1916 december 27. Károly és Zita a koronázásra jöttek. December 30-án a koronázás, 31-én elutaztak Ottó trónörökösrel.

1917 március 8-án: Reggel fél nyolckor érkezett IV. Károly és Zita. Kórházak látogatása, modelülés Benzurnak. Este fél tízkor elutaztak.

1917 április 13-án délután kettőkor IV. Károly és Zita. Másnap délután háromkor elutaztak.

1917 június 8-án reggel félnyolckor érkezik Károly. Este tízkor elutazott.

1917 június 15-én reggel félnyolckor érkezik Károly. Délután fél hatkor elutazott.

1917 augusztus 20-án. Szent István napján reggel fél nyolckor Károly és Zita. Körmenetben

részt vettek. Károly Gödöllőn vadászatot volt. Négy vaddisznót lőtt. Este elutaztak.

1918 január 25-én reggel fél nyolckor érkezik Károly. Wekerle kinevezése. Gödöllőn egy vadisznót és öt foglyot lőtt. Másnap délután egykor elutazott.

1918 február 11-én délután tízenkét órakor Károly. Este elutazott.

1918 április 15-én reggel félkilenckor érkezik Károly. Politikusok kihallgatása. Délután Gödöllőre ment. Másnap délelőtt autón Alsóra, délután vissza Gödöllőre. Este feltizenegykor elutazott.

1918 május 26-án este hét órakor érkezett Károly és Zita. A keleti pályaudvarról egyenesen az Operába „Dallás idők muzsikája”. Másnap délután fél négykor elutaztak.

1918 október 23-án Gödöllőre Károly, Zita a gyerekekkel. Másnap délután négytől-ötig Károly és Zita megnézték az új berendezéseket. Vissza Gödöllőre. *Október 25-én délután IV. Károly király antológiára jelent meg budavári palotájában.*

Huszonkét hónapos uralkodása alatt tehát Károly összesen alig tíz napot töltött királyi házában.

A budavári palotát semmi sem karakterizálja annyira, mint az a körülmény, hogy egyetlen könyv se volt soha benne. Nem jöttek ide hosszú időre, unatkozni, olvasgatni. Emlékszünk még Ballagi Aladár egyetemi tanárnak a koalíció idejében mondott országgyűlési beszédére, mely a könyvtárgyőről szólt. „Az egész világon ritkítja párját szépség és nagyság dolgában a budai várpalota — mondta Ballagi — melyet a nemzeti építetett királynak. De abban egyedül áll a világon, hogy ez az egyetlen palota, sőt uriak, a hol egy zug szoba sincs könyvtár részére. Az uralkodóház roppant összegeket költ a cs. és kir. hitbizományi könyvtárra s az udvari könyvtárra, meg muzeumra, de magyar könyvre soha egy krajcárt se áldozott.”

Károly király magántulajdonában óriás terjedelmű uradalmak vannak *Holtson, Ráckeven és Sasváron*, jószágigazgatósága azonban az országban nincsen. A királyi ház egyik jószágigazgatósága Bécsben székel s ehhez tartoznak az összes magyarországi javak, a másik Prágában. Azonkívül vadászterületei, vadászkastélyai többfelé vannak, a legnagyobbak Máramarosban és Görgény-Szentimrén.

Önkénytelenül is felvetődik a kérdés, mi fog történni ezekkel a hitbizományi birtokokkal? Az alkotmányozó gyűlés, ha ugyan a köztársaságot proklamálja, minő álláspontra fog helyezkedni? Ugy jár-e el, mint annak idején Franciaország, a hol az összes királyi javakat, mint az ország kárára végzett funkciók jutalomdíját, egyszerűen elkobozták a nemzet számára, vagy pedig magán tulajdonnak minősíti a király javait s nem nyúl hozzájuk?

A *dinasztia sorsa természetesen mindenképpen biztosítva van*. Amikor — teszem — Eugénie császárné elvesztette trónját, új minőségében, mint Európa leggazdagabb asszonya lépett fel. A fejedelmek ugyanis szokászerűen nagy összegeket őriztetnek állandóan külföldi pénzügyintézetknél. Az Angol bankban minden uralkodónak milliói vannak letéve. A Cityt azért kerültk el óvatossá a repülőgépek bombái, mert Vilmos császár is az Angol bankban helyezte el a kincseit. Itt teljes titoktartás mellett őrzik azokat és a kamatokat is portosan fizetik. Az Angol-bank hitele attól függ, hogy ilyen esetekben nem mondja-e fel a szolgáltatást. A Habsburgok is mindenkor megbíztak benne. Az Angol-bank nem törődik a háborúval. Neki nincsenek ellenségei, csak üzletfelei.

Rbz.

A MODERN SZÍNHÁZ MŰSORA:

Szombaton, november 9-én: *Május*, életkép. *Ur! dráma*. *Lády*, tragikomédia. Három felvonásos bemutató.

Vasárnap, november 10-én délután mérsékelt helyárral: *Benn az erdőn*, színmű. Este rendes helyárral: *Május*, életkép. *Ur! dráma*. *Lády*, tragikomédia.

* **Három bemutató szombaton a Modern Színházban.** Miután a rend teljesen helyreállt már Aradon, a közönség óhajára Greén Nándor főkapitány szombattól kezdve a színházak és mozik rendes esti előadásait is engedélyezi. A Modern Színházban szombaton és vasárnap a múlt hétről elmaradt három nagyszerű újonság: *Május*, *Ur!* és *Lády* kerül színre. Vasárnap délután mérsékelt helyárral: *Benn az erdőn*, Garvay negyhatású drámája van műsoron. Jegyek válthatók mindhárom előadásra a Modern Színház pénztáránál (Salac-utca 6.)

* **Megkezdődnek a színelőadások.** Csütörtökön 7-én megkezdődnek a színi előadások. Csütörtök és pénteken délután 5 órai kezdettel rendes helyárral C) és A) bérletben kerül színre A kis szeleburdi új operette, míg szombattól kezdve a rendes időben lesznek az előadások: Szombat d. u. fél 4 órakor *Féltékenység*, este fél 8 órakor *Kristalány* B) bérlet. Vasárnap d. u. fél 4 órakor *Pacsirta*. Este fél 8 órakor *Kristalány*.

3 hónapi ingyenes ellátás a hazatérő katonáknak.

— A készleteket rekvirálni fogják.

Budapestről jelentik: A miniszterelnök és a közlemezési miniszter ma külön-külön rendeletet adott ki, a melyben minden törvényhatóság első tisztviselőjére arra kötelezik, hogy haladéktalanul alakítsanak a törvényhatóság területén munkások polgárok, katonák és hivatali személyek részvételével közlemezési bizottságot, a mely járásoként és községeként albizottságokat létesít és a visszatérő katonák és ellátatlan lakosság élemezésére szükséges összes intézkedések megtételére jogosult.

„Midőn az új Magyarország — mondja a közlemezési miniszter rendelete — első lépését teszi meg a szebb és boldogabb jövő felé, a hatóságok első kötelessége, hogy a katonák és ellátatlan lakosság zavartalan élemezését biztosítsák. A miniszter e végből továbbra is elküldi a községeknek az eddigi kiutalás alapján a szükséges élelmiszereket, ha azonban bármily okból ezek kellő időben nem juthatnának a rendeltetési helyükre, a kormány felhatalmazza a törvényhatóság első tisztviselőjét, hogy a törvényhatóság területén levő összes készleteket a közlemezési céljaira igénybe vehesse és a fennálló rendeletek értelmében szétoszthassa.

Mint hogy elég élelmiszert van, a feleslegek elsősorban azoktól rekvirálandók el, a kik élelmiszertel hosszabb időre el vannak látva. A rekvirált készleteket kölcsönnek kell tekinteni, a melyeket később vissza kell adni. Szükség esetén még a gazdasági szükségletre jogosan visszatartott készleteket is igénybe lehet venni.

A rekvirálásnak arányosan kell történni, nehogy egyesek dúsulódjanak, mások pedig meg hiányt szenvedjenek. A jobb anyagi viszonyok között élőknek viszont nem szabad elfelejteniük, hogy nekik is elsőrangú érdekük, hogy a szegényebb sorsúak megfelelő élelemhez jussanak. Végső esetben jogosult a törvényhatóság a közszükségleti célokra igénybe vett és bárhol raktáron lévő készleteket is igénybe venni.

A miniszterelnök rendelete szerint a katonák élemezése az előbb említett bizottságok

MŰVÉSZET.

HETI MŰSOR:

Csütörtök: A kis szeleburdi. B) bérlet. Péntek: A kis szeleburdi. C) bérlet. Szombat délután: A féltékenység. Este: A kóristalány. Vasárnap délután: A pacsirta. Este: A kóristalány.

Az aradi Nemzeti Színház előadásai csütörtöktől kezdve a fenti műsorról a hatóság engedélyével megkezdődnek.

Közreműködésével történik. A katonák részére az elsőrendű élelmiszerekből tartalékokat kell felhalmozni és erre a célra a hatóság jogosult a kereskedők és magánosok birtokában levő, sőt már a közcélokra lefoglalt készletekből is az előbb említett módon megfelelő mennyiséget igénybe venni.

A község a visszalérb katonáknak három hónapon át tartozik kedvezményes, esetleg ingyen élelmezéséről gondoskodni, ha az illetők

vagyoni helyzetüknél fogva arra rá vannak szorulva. A költségeket a községi alapok, illetve az állam fogja viselni.

A rendelet legpontosabb és legszigorúbb végrehajtását a kormány a hazafiai becsület oltalma alá helyezi és minden tisztviselőtől a rendeletek végrehajtása körül a legodaadóbb munkát követeli. *Hanyagságot a legszigorúbban fognak megtorolni.*

Brüsszelben kezdődnek a béketárgyalások.

(A franciák Zágrábba mennek. — A bajorok megszállják Északtirolt.)

Berlinből jelentik: Illetékes helyről jelentik, hogy a béketárgyalások Brüsszelben fognak kezdődni és Versailles-ben fejezik be őket.

Bernből jelentik: Vasárnap ideérkezett Andrássy gróf megbízásából Windischgrätz Lajos herceg, aki úgy nyilatkozott, hogy a külügyminiszterium a békekötésig közös marad. Az itteni követség személyzetének egy része azt hiszi, hogy a kettős monarchia szétválása nem végleges és Magyarország legrövidebb idő alatt csatlakozást keres Ausztriával.

Bernből jelentik: Hivatalosan jelentik, hogy a fegyverszünet megkötésére és a békefeltételek meghesztelésére kiküldött német delegátusok Bernből nyugatra utaztak.

Newyorkból jelentik: Az Egyesült Államok Kormányja is megbizta Foch tábornagyot, hogy a Franciaországban levő amerikai hadsereg nevében is fölvegye a fegyverszüneti tárgyalásokat.

Insbruckból jelentik: Az Insbrucker Nachrichten a lap élén a következőket jelenti: A bajor hadügyminiszterium november 3-án éjjel háromnegyed 11 órakor a következő táviratot küldte a tiroli nemzeti tanácsnak:

— Az Ausztria-Magyarország és entente között kötött fegyverszünet kényszerítenek hennünket, hogy az ország rendjének biztosítására csapatokat küldjünk Északtirolba. E csapatoknak egyedüli feladata, hogy elősegítsék az osztrák had

sereg felosztott részeinek Kelet felé való elszállítását. E célból csapataink november 5-én átlépték a határt. Barátságosan elvárjuk, hogy mozdulataink elé a német-osztrák és osztrák parancsnokságok nem fognak akadályt gördíteni. Ha az mégis megtörténne, úgy csapataink utasítva vannak, hogy fegyverrel csináljanak utat maguknak.

A lap hozzáteszi, hogy a német-osztrákok sajnálattal vették tudomásul a fegyverszünet feltételeit. Északtirol sok községében, amelyek az utóbbi időben oly sokat szenvedtek, csak örömmel fogják fogadni a rendcsináló németeket.

Zágrábból jelentik: Szerbek és franciák elérték a szlavóniai Ruina községet és két-három nap alatt Zágrábban lesznek. Karintiában a helyzet nem szolgáltat okot aggodalomra. Itt úgy tudják, hogy Péter király bevonult Belgrádba.

Hágából jelentik: A Morningpost jelenti Newyorkból, hogy az 1. és 2. számú amerikai flotta Európába indult.

Bécsből jelentik: Az osztrák hadsereg főparancsnokság tiltakozott a német főparancsnokságánál a német csapatoknak Északtirolba való bevonulása ellen. Utálnak arra, hogy Németország ezen lépése olyan komoly csúfítást vonhat maga után, amelynek horderejét a német kormány — úgy látszik — nem gondolta meg.

Annak parancsnoka a főkapitány, hivatalból tisztjei a rendőrtisztek és ezenkívül a főkapitány által kinevezendő jelentkező katonatisztek, amennyiben a tisztikar a rendőrség tisztikarából ki nem lépnek. Hivatalból tagjai még a csendőrség, pénzügyőrség tisztjei és legénysége. A nemzetőrök rendes polgári foglalkozásuk mellett teljesítenek szolgálatot és élveznek napidíjat, melyet egy legújabb rendelet a tisztok részére 30, a legénység részére 20 koronában állapított meg, rendes katonai ellátáson kívül.

Ma délután kapta meg Varjassy Lajos polgármester az alábbi erre vonatkozó rendeletet, mely a nemzetőrség rendészeti jellegét kidomborítja és tisztázza a még homályos részleteket. A rendeletet alább közöljük és hisszük, hogy a polgárság és munkásság a mai és holnapi sorozáson oly nagy számban fog megjelenni, hogy a létszám teljes lesz és az aradi nemzetőrség szombatán a Szabadság-téren leteheti az esküt a Magyar Nemzeti Tanácsra. A rendelet szövege a következő:

Polgármester Arad. Felreértések elkerülése végett tudtul adom, hogy a közrend és biztonság fenntartására szervezett nemzetőrséghez csakis az általam elrendelt helyekhez (mint parancsnokságok, rendőrfőkapitányok, községekben községi elöljáróságok, választott parancsnokok) utalt alakulások tartoznak, magánosok által felállított bármely fajta népszerűség csak az esetben számítanak a nemzetőrség fogalma alá, ha ezek a nemzetőrségi szervezettel szemben alárendeltségi viszonyba lépnek és szoros kapcsolathoz kerülnek. A nemzetőrség számára rendszeresített karhatalmi pótdíjak a következő karhatalmi szolgálatot teljesítő szerveknek számíthatók fel: 1. a nemzetőrség; 2. a nemzetőrségi szolgálatot teljesítő csapatokból alakult osztagok; 3. katonai rendőrségből alakult karhatalmi osztagok; 4. csendőrség; 5. rendőrség; 6. határrendőrség; 7. pénzügyőrség; 8. állami erdőőrök az egyelőre megszabott karhatalmi napi pótdíj tisztjeknek (tisztviselők-

nek) 30, legénységnek 20 korona kimerítésben az illetékeiken felül folyósítandó, ezen napi pótdíjak az eskütel napjától illetékesek és 10—10 naponként utólag fizetendőek ki. Amíg a jelenlegi válságos viszonyok tartanak fenti intézkedéseken felül mindenkinek laktanyaszzerű elhelyezés, közétkezés is illetékes, a katonaság részére legújában meghatározva volt kimerítésben. Az ebből felmerült összes költségek a hadügyi tárca terhére számolandók el és a számadó testtel nem bíró szerveknek szükség esetén a városi tanács, illetve községi elöljáróságok által hitelezendőek. A korábbi felhívásokban hirdetett díjazások érvénytelenek. Ezen rendeletem falragaszok útján és egyéb szokásos módon közhírré teendő. *Magyar hadügyminiszter.*

Greén Nándor nyugalomba vonulásáról.

(A főkapitány még nem adta be kérvényét.)

Az egész városban feltűnést keltett az Aradi Közlönynek az a híradása, hogy Greén Nándor főkapitány már ebben a hónapban megváltik állásától és a novemberi közgyűléstől nyugdíjaztatását fogja kérni. A város közönsége nem szívesen látta, ha Greén Nándor megválnék állásától. Közölhetjük, hogy a főkapitány nyugalomba vonulása még nem teljesen befejezett tény, ami a főkapitánynak munkatársunk előtt tett nyilatkozatából is kiderül. A főkapitány ugyanis a következőket mondotta:

— Az tény, hogy tegnap úgy a főispánnak, mint a polgármesternek bejelentettem, hogy még ebben a hónapban nyugalomba akarok vonulni. Másval nem beszéltem erről az elhatározásomról, amelynek indító oka általános kimerültségben keresendő. Azt azonban határozottan kijelentem, hogy olyan nyilatkozatot nem tettem, mintha én nem tudnék beleilleszkedni a mai helyzetbe. Nem tehettem ezt a kijelentést, már azért sem, mert mindjárt az első napon beleilleszkedtem az új helyzetbe. A nekem imputált kijelentés olyan színben tüntet fel engem, mintha én nem tudnék együtt működni a szervezett munkásokkal, akik szerveztségük erejével, lelkesedésükkel nagyban hozzájárultak a régi rendszer bukásához. Én, mint főkapitány állandó összeköttetésben voltam az aradi munkások vezetőivel. A kik engem és hivatali működésemet ismerik, azok tudják, hogy a munkások mozgalmait iránt mindig szimpátiával viselkedtem. Ezt maguk a munkások is tudják. Nem akarom magamat mentesíteni, mert tiszta lelkiismerettel állíthatom, hogy nincs is szükségem mentesítésre.

— Ami már most nyugalomba vonulásommal illeti, erre nézve kijelenthetem, hogy csakugyan komolyan foglalkozom nyugalomba vonulásom kérdésével.

Ismétlem, hogy elhatározásom egyetlen indító oka kimerültségem. A néhány nap alatt rengeteget dolgoztam és igazán a csodával határos, hogy a forradalom első éjszakája Aradon csendesen telt el. Ebben nagy része van a néhány rendőrnök és a diákoknak. A fiatal diákok mentették meg a várost és tettük a város történelmének lapjain arany betűkkel lesz felírva. Most már teljes a rend és nyugalom a városban. Ha csakugyan nyugalomba vonulok, utódom részére is fontos feendőket hagyok, erről már beszéltem is tegnap a polgármesterrel. A közgyűlés még elég messze van, addig még sok minden történhetik s az is megeshetik, hogy nem látom időszereim távozásomat és megmaradok a helyemen. Annyi tény, hogy a nyugdíjaztatásom iránti kérvényemet még nem nyújtottam be.

A főkapitány nyilatkozata bizonyára örömet fog kelteni Aradon, ahol a főkapitány tudását, munkáját és rokonszenves egyéniségét általános tisztelet és megbecsülés veszi körül. Reméljük, hogy Greén Nándor főkapitány éppen a mai időkben megmarad helyén és tovább fogja szolgálni városát, amely, sokat köszönhet szervező tevétségének.

Polgárőrség — polgárőrök nélkül.

(Újabb rendelet a nemzetőrségről.)

Az a lelkesedés, mely Arad város közönségét a forradalom első napjaiban a közbiztonságért elfogta, sajnos, ugyilátszik, lohadófélben van, mert amint a rendőrtisztviselők panaszzolják, naponként mind kevesebben és kevesebben jelennek meg az igazolványos polgárőrök tényleges szolgálatteljesítés céljából. Áll ez különösen az éjjeli utáni szolgálatra, amelyre tegnap alig 180—200 ember jelent meg, holott körülbelül ötezen jelentkezték polgárőrnek és kaptak rendőri igazolványt.

A jelentkezés ténye magában véve a közre senminemű haszonnal nem jár, az igazolványok nem azt a célt szolgálják, hogy annak tulajdonosai zárórán túl szabadon járhasson-kelhessen. A polgárőrség a mai nehéz időkben kötelesség. Aki elvállalta, aki önként kötelezte magát a szolgálatra, az tartsa becsületbeli kötelességének a szolgálat pontos betartását. A város közönsége joggal elvárhatja, hogy nem hagyják cserben azok a polgárai, akik az első lelkesedés tüzeiben siettek a közbiztonság védelmére.

Remélhető különben, hogy a polgárőrség szerepe már csak rövid ideig fog tartani, mert a polgárőrség helyébe lépő nemzetőrség szervezési munkálatai annyira előrehaladtak, hogy az pár nap múlva megkezdheti működését.

Raj az, hogy eddig aránylag kevesen, mintegy 1200-an jelentkezték nemzetőri szolgálatra, noha Arad városában a nemzetőrség száma 3000-ra van kontemplálva. A polgárság és munkásság ugyanis tévedésben van a nemzetőrség lényegére vonatkozóan. Sokan azt hiszik, hogy hivatásos katonaság lesz és nem akarnak még egyszer katonáskodni. Holott ez nem áll, mert a nemzetőrség tisztár rendőri intézmény, mely a város közrendjének és közbiztonságának megvédésére hivatott.

HIREK.

Tíz óras záróra Aradon.

(Szombaton lép életbe az új rend.)

A forradalom első napján *Green Nándor* főkapitány azt a helyes és díszes intézkedést léptette életbe, hogy délután öt órakor az összes kávéházak, vendéglők, kocsimák és pálinka-mérések bezárni tartoznak. Néhány nap múlva enyhült a szigorú intézkedés, a mennyiben a főkapitány megengedte, hogy a kávéházak és vendéglők este hét óráig nyitva maradhassanak. Természetesen szeszest italt a Nemzeti Tanács szigorú rendelete folytán nem volt szabad kimérni és ezentúl sem szabad. A főkapitány elrendelte azt is, hogy a színházban és mozikban csak délután szabad előadásokat tartani.

Este nyolc órakor már senki sem jár az utcákon. A polgárok szigorúan igazoltatnak mindenkit, aki nem tudja magát igazolni, azt kimélet nélkül felkísérik a városházára. Örömmel állapíthatjuk meg, hogy a városban úgy haggal, mint éjszaka feljes a rend és nyugalom, eltekintve néhány lövéstől, amely az éjszaka csendjét felveri.

Az *Aradi Közlöny* munkatársa ma felkereste *Green Nándor* főkapitányt és megkérdezte tőle, meddig tartja fenn a szigorú záróra rendeletet. A főkapitány ezeket mondotta:

— Most már teljes a rend és nyugalom a városban. Ha a nyugalom továbbra fennmarad, akkor még jobban enyhítem a záróra-rendeletet. Már is intézkedtem, hogy szombattól kezdve a színházban és mozikban este nyolc óráig tarthatók előadások. Természetesen ki öhajtom tolni a zárórat a kávéházakra és vendéglőkre is. Szombattól kezdve, ha csak a viszonyok nem változnak, a kávéházak és vendéglők este tíz óráig nyitva maradhassanak. Természetesen szeszest italt nem szabad kimérni, mert ezt a Nemzeti Tanács tiltja.

Ezzel kapcsolatban figyelmebe ajánljuk a főkapitánynak, hogy az igazoltatást is szabályozza. Ha a kávéházak és vendéglők esti tíz óráig lesznek nyitva, akkor legalább fél-tizenegy óráig lehessen az utcákon járni igazolás nélkül. Ezt a kérdést szabályozni kell, nehogy a közönség felesleges zaklatásoknak legyen kitéve.

— Az aradi főispánság. Budapestről telefonálja tudósítónk: A *Magyar Távirati Iroda* jelenti éjjel: Az aradvárosi főispáni szék betöltése tárgyában dr. *Varjassy Lajos* tárgyalások folytak. Értesülésünk szerint ezek a tanácskozások ezideig végleges megállapodásra nem vezettek.

— Beszűntették a személyforgalmat. Budapestről jelentik: Ismeretes az, hogy a budapesti pályaudvarokon óriási rendetlenség van. A személyvonatok legnagyobb része túlszűfoltan érkezik és indul. A harctérről érkező és hazatérő katonák ezrei lepik el a vonatokat és ezekre megy a hadifoglyok száma is, akik a fővárost elakarják hagyni. Ily körülmények között a forgalom alig bonyolítható le és előrelátható, hogy a legrövidebb időn belül az egész személyforgalmat be fogják szűntetni. Kivételt csak a környékbeli forgalom tekintetében fognak tenni.

— A városi tanács letette a hűségi fogadalmat. Arad város tanácsának tagjai ma délelőtt tíz órakor ülésre ültek össze, amelyen *Varjassy Lajos* polgármester előtt letették a hűségi fogadalmat a független, önálló Magyarországra.

— Teljes a sajtószabadság. Budapestről jelentik: Az igazságügyminiszter rendeletet adott ki, amelyben megszünteti a sajtószabadságot korlátozó összes háborús rendeleteket.

Budapestről jelentik: *Károlyi Mihály* miniszterelnök tudatában ama nagy nemzeti érdekeknek, amelyek a magyar sajtó nemzetközeli hirszolgálatának kiépítéséhez fűződnek, intézkedett, hogy a *Magyar Távirati Iroda* a mai naptól kezdve állami kezelésbe vétessék. Az átvétel lebonyolítására dr. *Németh Alfréd* miniszteri osztálytanácsost küldték ki, aki aztán az államcsinált *Távirati Irodát* dr. *Fabró Henrik* miniszteri osztálytanácsossal vezeti.

— A nemzetőrök sorozása. Ma folyatták a nemzetőrök sorozását. A sorozó-bizottságban *Hoszpodár* és *Mikós* őrnagyok, *Fleischer*, *Radó*, *Holländer* és *László* századosok és dr. *Luszt Ferenc* ezredorvosok vettek részt. A polgári hatóságot dr. *Well Károly* tb. rendőrkapitány képviselte. A tegnapi és a mai napon körülbelül ezer nemzetőrt soroztak. Az eddig besorozott nemzetőrökből négy századot alakítottak. A sorozást szombaton fejezik be. A katonatanács ezután hív fel minden testleg alkalmas, husz éven felüli férfit, hogy jelentkezzen nemzetőrnek annál is inkább, mert ha szombattig nem lesz legalább 3000 nemzetőr, el fogják rendelni a kényszerbesorozást. Eddig nagy számban jelentkeztek tényleges tisztek.

— A Tisza-család tragédiája. Nagyszalontáról jelentik: *Ilyu Tisza István* gróf tegnap spanyolbetegségben meghalt. Mikor Tiszát agyonlőtték, az *Ilyu Tisza* már önkívületi állapotban volt s apja haláláról nem is értesült. A felesége is súlyos betegen fekszik.

Nagyváradról jelentik: *Ilyu Tisza István* gróf gyermeket a forradalom kitörésekor *Böllöni József* szalonfal kastélyába vitték. Mikor a körülmények lakossága ezt megtudta, megostromolta a kastélyt és a gyermekek kiszolgáltatását követelte. A gyermekeket azonban sikerült megmenteni.

— November 7-re várják a német forradalom kitörését. Berlinből jelentik: A *Deutsche Tageszeitung* értesítése szerint a német kommunisták kiadták a jelszót, hogy a többször bejelentett, de soha végre nem haltott puccsot most az orosz forradalom évfordulóján, november 7-én végre kell hajtani. Eddig szándékosan híresztelték már többször a forradalom kitörését, hogy a hatóságot félrevezessék és meggondolatlan lépésre ragadtassák.

— Báró Kazy Józsefet a délszláv katonai parancsnokság letartóztatta. Budapestről jelentik: A délszláv katonai parancsnokság ma *Kazy József* báró titkos tanácsost *Lalbach*ban letartóztatta. *Kazy József* báró több képviselővel együtt utazott a frontra a magyar katonákhoz. A *lalbachi* állomáson egy kapitány, egy számvevő-tiszt és több legénységi személy törtek be a képviselők szakaszába, igazolásra szólították fel az őrnagy egyenruhában utazó *Kazyt*, majd pedig letartóztatták őt arra való hivatkozással, hogy a jugoszláv állam ellenséges viszonyban áll Ausztriával és Magyarországgal és hogy nekik parancsuk van minden törzstiszt letartóztatására. A többi képviselőt tovább engedték, de elvették tőlük felszereléseiket kardjuk kivételével. A visszaérkezett képviselők nevében *Muzsa Gyula* tett jelentést *Károlyi* miniszterelnöknek akitől a magyar kormány sürgős intézkedését kérte.

— Krassó-Szörény megye a román Nemzeti Tanács kezében. Arról értesülünk, hogy a lugosi román Nemzeti Tanács átvette *Lugos* és *Krassó-Szörényvármegye* vezetését.

— Szabó Zoltán tábornok katonái. Arad város vasuti állomására ma 1918. november 6-án délelőtt fél 11 órakor egy 36 vasuti kocsiából álló katonavonat érkezett 400 katonaszeméllyel. A transzport mintaszerű viselkedését kell ma, mikor a katonai transzportok minden fegyelemből kivették, különösen kiemelni. Nemcsak hogy lövöldözés nem történt, hanem még a legkisebb lármá sem. Ez érdeme az erdélyi csoportparancsnokságnak, melyet legújabbán *Szabó Zoltán tábornok* vett át és melyhez a vonaton Aradra érkezett katonák tartoztak. De másodsorban érdeme a transzport parancsnokának, *Zombory Gyula* tartalékos hadnagynak, (civilben tanár Budapestben) aki a vonat összeállítását eszközölte, azon órákat állított fel, minden állomáson megnyugtatóan közreműködött, a vonatot tábori konyhával oltatta és a legénység élelmezéséről gondoskodott. Ha minden katonai szállítmányról ilyen módon gondoskodni lehetne, a kellemetlen rendezavarások teljesen elmaradnának. A vonaton több hölgy is utazott, kik mint női irodai munkások az erdélyi csoportparancsnokságnál teljesítenek szolgálatot.

— Orvosi kinevezés. Dr. *Aussterwell* László népfelkelésre kötelezett orvos népfelkelő segédorvos lett.

— Felhívás az elmenekült tanítókhoz. Felkérem azon tanító urakat, kik lakhelyüket elhagyva, jelenleg Aradon tartózkodnak, hogy helyzetük megbeszélésére november hó 7-én délután 3 órakor a *Kazinczy-utcai* polgári iskola egyik helyiségében jelenjenek meg. — Tanfelügyelőség.

— Eljegyzés. *Szántó Hedvikt* eljegyezte *Frank Márton* tart. honvédhadnagy Budapest. (Minden külön értesítés helyett.)

— A városi tisztviselők új fizetése. Az Arad sz. kir. városi tisztviselők és alkalmazottak törvébe vett fizetésrendezési ügyében a törvényhatósági bizottság folyó évi októberi havi közgyűlésének határozata szerint az egyes tisztviselők jelenlegi illetményeit feltüntető táblázatot a pénzügyi bizottság és *Szathmáry János* bizottsági tag által javasolt fizetésrendezési kimutatással a városháza emeleti tanácstermében közszemlére kiteszem. — *Varjassy Lajos* polgármester.

— Meghívó. Az *Acsev*, alkalmazottak szabad szervezete f. hó 9-én délután fél 4 órakor a városháza közgyűlési termében nyilvános nagy gyűlést tart. — *Acsev*, alkalmazottak szabad szervezete.

— Kielben nyugalom van. Berlinből jelentik: Kielben helyreállott a rend és nyugalom. A zendülő matrózok hétfőn tárgyalást folytattak *Hausmann* államtitkárral, aki megígérte követeléseik teljesítését.

— Felhívás. Felhívom Arad város hazafias közönségét, hogy mindazok, akik hutorozott üres lakásokat az Aradmegyéből a város területére menekült és itt menedéket kereső lakosok részére rendelkezésre bocsátani öhajtanak, ezt hivatalom elnöki osztályában haladéktalanul bejelenteni sziveskedjenek. — *Green Nándor* főkapitány.

— Kifosztották gróf Hunyady pozsonymegyei birtokát. *Hunyady Károly* gróf soborsini földbirtokos ma táviratot kapott Pozsonyszentiványból, hogy ottani hitbizományi birtokának kastélyát teljesen kifosztották.

— A kisjenői járás jegyzőjéhez. Felkérem a kisjenői járásból elmenekült jegyző urakat, hogy hivatalomban a legrövidebb idő alatt jelentkezzenek. Aki ezt személyesen nem teheti, az telefonon jelentkezzen. — *Csabay Gyula* a kisjenői járás főszolgabírája.

→ A közegészségügyi munkások aradi tanácsának megalakítása. A közegészségügyi munkások aradi tanácsának megalakítása céljából felkérünk minden Aradon tartózkodó orvost, (katonai orvosokat is) gyógyszerészt, kórházi tisztviselőt és rokonszakmában működőt, hogy 1918. november hó 2-án délelőtt 10 órakor Aradvármegye közpórházában megjelenni sziveskedjenek. — Dr. Zimmermann Károly, igazgató.

— Az ügyvédi kamara köréből. Az aradi ügyvédi kamara közli, hogy dr. Keszti Ármin ügyvédet Szarvas székhellyel az ügyvédek lajstromába felvette.

— Menetrend változás az arad-brádi két-egyháza—újszentannai és borosjenő—csermői vonalon. F. hó 8-tól kezdve az arad-brádi vonalon a vasutak tulterhelése következtében beállott szénhiány miatt ideiglenesen, további intézkedésig csak egy pár nappali személyvonat fog közlekedni. Aradról indul reggel 7 óra 3 perckor, Brádra érkezik délután 1 óra 16 perckor. Brádról indul délelőtt 9 óra 46 perckor, Aradra érkezik délután 3 óra 43 perckor. Ezzel kapcsolatban a kétgyházaújszentannai vonalon Kétegyházáról eddig reggel 6 órakor induló személyvonat reggel 5 óra 23 perckor fog indulni, mely Újszentannán csatlakozást nyer Brád felé. A borosjenő—csermői vonalon a délutáni vonatok változnak. Indul Csermőről délután 12 óra 46 perckor, Borosjenőre érkezik délután 1 óra 20 perckor. Borosjenőről indul délután 3 óra 20 perckor, Csermőre érkezik délután 3 óra 54 perckor. Mihelyt a közlekedési nehézségek és szénhiány meg fogják engedni, a fenti menetrendváltozást ismét beszűntetni és a mai vonatokat ismét közlekedtetni fogjuk. — Aradi és csanádi egyesült vasutak igazgatósága.

— Olcsó kabátok és ruhák. Értesítjük a közönséget, hogy olcsó fiú és leányka kabátok valamint fiú ruhák 50—100 kor. kerülnek eladásra a szegényebb néposztály és munkásság gyermekei részére. Ezen ruházati cikkek az utalványok Lócs Rezső helyettes polgármester hivatalos helyiségében naponta d. e. 9—11 óráig válthatók ki. A közlélmzési hivatal vezetője.

→ Felhívás a női munkásokhoz. Az Aradi Katonatanács felhívja azokat a honleányokat, akik megfelelő díjazás mellett nem irodai munkát elvégzésére is hajlandók, hogy haladéktalanul jelentkezzenek az aradi várban lévő katonai felszerelési raktárnál.

— Adakozás a polgárőrség javára. A mai nap folyamán a polgárőrség javára Vamagy Gyula tanácsnokhoz a következő adományok érkeztek: Hajek Antal 200, Czukor László 500, gr. Zelenski Róbert 5000, Vas Sándor droguista 200, br. Bánhidó Antal 1000, dr. Cédly Károly 300, Varjassy Lajos 100, Kamler János 100, Cziráky Alajos 100, dr. Tagányi Sándor 2500, Recski Antal 50, Osztrák-magyar bank 5000, Aknay Andor 20, Koch Mór vendéglős 160, Aradi általános takarékpénztár 2000, özv. Meisztrovics Jánosné 200, Nádor Tódor vendéglős 50, Ingatlan forgalmi és pácellázó bank 2000, Bing Hugó 500, Salamon Samu tanár 100, dr. Keresztes Gyula 200, Klein József Est hírlap iroda 50, Nyári testvérek 300, Rossi és Pellegrini 300, Pöhm Géza 200, Flam Miksa 200, Dorogi Mózesné 40, Pábián Ármin 100, Mericskai Sándor 500, Abray Lajos 100, Vajda Zsigmond 2000, Schuch Ferenc 100, Aradi magyarai kü bap tista egyesület 100, Kolmann Ármin 30, Aradi fűrészgár 1000, Jellinek József 1000, Vajdits György 200, Aradi központi takarékpénztár 2000, dr. Schütz Henrik 100, Polgári leányiskola tantestülete 100, Werner Sándorné 100, Stern József 20, Pollák Vilmos 500, Lukácsy Lajos 100, dr. Avarffy Imre 200, Stauber József az Aradi Közlöny nevében 1000, Kintzig János 2000, Tóth József 500, Porczán János 100, Lusztig Ármin 200, Brassay Lajosné 50, dr. Zubor Imre 100, dr. Simon Károly 100, Jakabffy Zoltáné 1000, Gutziár Mihály 2000, Czeiler és Szathmáry-cég 300, Aradi ipartestület gyűjtése 1000, dr. Parecz Béla 200, Kemény Salamon 300, Kotzander Ignác 500, Zeiner Ignác 50 korona.

— Adomány. Ferenczi Vilmos Pankota 40 koronát küldött a hadiárvák javára.

— Figyelmeztetés. Felkérem igen tisztelt vevőimet, hogy a nyári megőrzésre adott kabátokat és szőrme tárgyakat tekintettel a jelenlegi helyzetre, elvitetni sziveskedjenek. — Joanovits Antal szűcs.

(—) Az iparos tanonc iskola igazgatósága kéri az építő iparosmestereket tanoncaikat november 7—12-ig terjedő időközben beiratni sziveskedjenek, hogy november 15-én a téli tanfolyam tanítása megkezdődhessenek.

LEGUJABB.

Az entente ragaszkodik a hadikárpótláshoz. — Kegyelem a katonai bűnösöknek a háború után.

Berlin. Az Egyesült Államoknak ide szikra-
láviro utján megérkezett november 5-iki jegyzéke fordításban így hangzik:

Október 23-i jegyzékemben közöltem Önnek, hogy az elnök jegyzékváltását közvetítettem az Egyesült Államokkal szövetséges kormányoknak, rájuk hívva azt, hogy amennyiben ezek a kormányok hajlandók a békét a közölt feltételek mellett megkötni, a saját és az Egyesült Államok katonai tanácsadóit hívják fel, hogy olyan fegyverszüneti feltételeket terjesszenek a Németország ellen szövetséges kormányok elé, amelyek a résztvevő népek érdekeit teljes mértékben megoldják és Korlátlan hatalmat biztosítanak a szövetséges kormányoknak a német kormány által elfogadandó béke részleteinek megállapítására és kikényszerítésére, amennyiben ezek katonai szempontból a fegyverszünetet lehetségesnek tartják. Az elnök a szövetséges kormányoktól most erre a jegyzékváltásra vonatkozó megjegyzésekkel kapcsolatos emlékiratot kapott, amely így hangzik:

„A szövetséges kormányok az Egyesült Államok elnöke és a német kormány között történt jegyzékváltást jogosan mérlegelve, a különböző korlátozásokkal hajlandók békét kötni a német kormánnyal azon békefeltételek alapján, amelyek az elnöknek 1918 január 8-án a kongresszushoz intézett beszédében, valamint későbbi beszédeiben lefektetett elveken alapulnak. Utsziniok kell azonban arra, hogy a tengerek szabadságának szokott módon felfogott fogalma különböző magyarázatokat enged meg, amelyek közül egyeseket nem ismerhetnek el. Azért ebben az ügyben a békekonferencián való megjelenés alkalmával teljesen szabad kezet akarnak a maguk számára fenntartani. Ezenkívül az elnök 1918 január 8-án a kongresszushoz intézett beszédében lefektetett elvekről kijelentette, hogy megszállott vidékeket nemcsak ki kell üríteni és fel kell szabadítani, hanem helyre is kell állítani. A szövetséges kormányoknak az a nézete, hogy a feltételek értelme felől nem lehet semmiféle kétség. A szövetséges kormányok szükségesnek tartják, hogy Németország szárazföldön, levegőben és vizen való támadása által a szövetségesek polgári lakosságának és ezek birtokában okozott károkért kárpótlást kell, hogy nyujtsanak.”

Az elnök megbízott engem annak közlésével, hogy a mellékirat utolsó részében foglalt magyarázattal egyetért. Az elnök megbízott továbbá azal, hogy kérjem fel Önt, közölje a német kormánnyal, hogy Foch tábornagy az Egyesült Államok kormányától és szövetséges kormányoktól felhatalmazást kapott arra, hogy fogadja a német kormánynak a szükséges meghatalmazással ellátott megbízottait és tudomásukra hozza a fegyverszünet feltételeit.

Lansing.

A Wolff-ügynökség megjegyzi, hogy a hivatalos szöveg még nem érkezett meg.

Prága. Tegnap este több száz katona elutazott az északi tót vármegyék felé. Állítólag a tót nemzeti tanács a cseh nemzeti tanács vé-

delmét kérte a vármegyékben fosztogató mar-
talócok ellen. Hír szerint a csehek a legfonto-
sabb tót vármegyéket meg akarják szállni.

Prága. Az új cseh pénzgyűjtség franc értékű és lev-nek fogják hívni. A cseh nemzeti tanács elhatározta, hogy proklamálja a cseh köztársaságot Magyarokkal az élen. Miniszterelnök Kra marz lesz.

Bern. A newyorki lapostársaságok beje-
lentették, hogy 1919. február 15-től kezdve az
öszes európai kikötőkben is, tehát a német ki-
kötőkben is újból felkezdik a teherforgalmat.

Budapest. A Károlyi pártban arról beszél-
tek ma, hogy a Lépviselelőház st-öksége már az
első ülésen le fog mondani, úgy, hogy korelnök
fogja megnyitni a tárgyalást. Májárt az első
ülésen megválasztják az elnököt, amely tiszt-
sége Hock János van kiszemelve.

Budapest. A Pol. Híradó jelenti: A had-
ügyminiszter rendeletet bocsátott ki, amelyben
a háború befejezése alkalmával a katonai bűn-
tető bíraskodás körére a következő rendelke-
zéseket adja ki: Katonai bűnvádi eljárás meg
nem indítandó, a megindított eljárás pedig abba
hagyandó.

1. Azoknál, akik önkényű eltávozás vét-
sége, a katonai behívási parancs iránti enge-
detlenség büntette, a véderőről szóló törvény-
ben meghatározott valamilyen büncselek-
mény, valamint az állam hadiereje elleni bűn-
tet, vagy a katonai büntető törvénykönyv
IV. rész 2. fejezetében meghatározott büntet-
tek valamelyike miatt üldözöttek, vagy üldö-
zést várhatnak amennyiben ezen bűnvádi el-
járás alapul szolgáló cselekmény a jelen ren-
delet kelte előtt követetett el.

2. mindazon egyéneknek, akik az 1. pontban
említett büncselekmények miatt katonai büntet-
tőbiróságilag jogerősen elítéltek, a büntetésnek
vagy hátralevő részének végrehajtása elengedte-
tik; 3. az 1. 2. pontban foglalt rendelkezések, ke-
gyelmi rendelkezések nem terjednek ki a katonai
büntetőtörvénykönyv 327. szakaszában megha-
tározott azon esetekre, amelyekben a büncselek-
mény a hadiszállítások körüli visszaélésekre,
vagy a hadiszolgálat alóli kibuvás elősegítésével
kapcsolatosak.

KÖZÉLELMÉZES.

× Fajalma kapható. Értesítjük a kereske-
dőket, hogy nemes fajtájú almák érkeztek, a
melyre az utalványok a pénztári órák alatt
kiválthatók. Az alma kicsinybeni eladási ára
kilogrammonként 4.20 korona. — A közlélm-
zési hivatal vezetője.

TÁBORBÓL HAZATÉRŐ ELŐFIZETŐINK- HEZ.

Azokat a tisztelt előfizetőket, akiknek
lapunk tábori postára, Horvát-Szla-
vonországba, Ausztriába, vagy kül-
földre járt, felkérjük, hogy amennyi-
ben tartózkodási helyüket elhagyták,
sziveskedjenek haladéktalanul közöl-
ni kiadóhivatalunkkal lakhelyüket,
régli címük megemlítésével. A kiadó-
hivatal csak így tud gondoskodni ar-
ról, hogy előfizetőink a mostani moz-
galmas időkben egy napig se nélkül-
lőzzék az Aradi Közlönyt.

Véres zavargások Krassó megyében.

(Faosádon negyven halott és sebesült.)

Krassóvármegye egyes községeiben november elseje óta véres zavargások vannak, amelyeknek okozói többnyire hazaérkezett katonák, de igen sok helyen a falusi csőcselék is csatlakozott hozzájuk.

Zsena községben kirabolták özv. Fialka Károlynénak, Fialka főispán özvegyének kastélyát. Marháit, aprójószágát elhajtották, szénáját, szalmáját részint ellopták, részint fölperzselték.

Gavosdián Bukovinszky Arthur nagybirtokost támadták meg, de a gyorsan előhívott csendőrség megakadályozta a garázdálkodást és fosztogatást.

Fatlogon Gáspár, Udán földbirtokos marháit hajtották el, tanyáját föléggették.

Nagykástély, Herés községben a jegyzőket támadták meg. A herési jegyző csak úgy tudta életét megmenteni, hogy mindenét odaadta a zavargóknak. Sertéselt, marháit elvitték, lakását kifosztották, s csak életének kegyelmeztek meg.

Viztúkon, ahol sok katona gyűlt össze, mintegy ötven tagból álló rabló és fosztogató banda alakult. Mindnyájan fel vannak fegyverkezve. A községek közül néhányan ellenállottak, azokat leölték és leölték. Saját külön viszályt államot alkotnak s parancsnokot választottak maguknak. A község egyik izraelita vallású kereskedőjét életveszélyes fenyegetéssel kényszerítették, hogy közéjük álljon és mindenütt velük legyen.

Budafalváról is zavargások, fosztogatások, veszekedések híre érkezik.

Legveszélyesebb azonban a helyzet Faosádon.

Faosádon hétfőre országos vásár volt hirdelve, de a közbejött események miatt a vármegye alispánja elrendelte, hogy a vásárt nem szabad megtartani. A szomszédos községekből mégis sokan mentek be Faosádra. A tömeg egyik része a csendőrök felszólítására szétszálott, de a másik része együtt maradt, meglátadta a Klein-féle üzletet és kifosztotta.

Antalfy Sándor dr. facsádi főszolgabíró négy fiatal legényből álló, hevenyesszett polgári őrséggel látadta meg a fosztogatókat. Sorozat adtak: Két halott és nyolc sebesült maradt az összeütkezés színhelyén.

Ekkor érkezett meg nyolc csendőr, akik üldözőbe vették és szétszalták a tömeget.

Nem sokára azonban ismét összeverődött a fosztogató banda s a helyzet ismét veszélyessé vált, mert több üzletet kifosztottak s a község több lakóját megverték, megsébesítették.

Antalfy főbíró Lugosról kért sürgősen segítséget.

Leggyorsabban megérkeztek a lugosi repülőgép-
pülők,

akik a levegőből hatásos tüzeléssel akarták a tömeget szétszítani.

A tömeg ellentállott s usata fejlődött ki a repülőgépek és a tömeg között. Végül is a repülőgép-
göndztek.

Több, mint negyven halott és sebesült maradt a helyszínen.

Egyik repülőgép nem tért vissza Lugosra: a földi repülő nem tudja, vajon leölték-e, vagy pedig motorhiba miatt volt kénytelen valahol le szállani.

Mint hogy a szomszédos községekből is újabb és újabb zavargások híre érkezett, Malesevich csendőrezáraszados külföldre ment ki Lugosról Faosádra 32 emberrel a rend teljes helyreállítására céljából.

Lugos város maga csendes. A vasúti pályaudvart gépfegyveres osztag őrzi. A polgárőrség megalakult. Tegnap éjjel-nappal elköltözik a városban.
Szörös Géza dr.

Románok által megvédett uricsalád

A farradalmi események zuhátaga s a közbiztonság és vagyonbiztonság elleni merényletek közepette, melyek komoly aggodalommal töltik el a hazafi szívüket, jól esik hallani olyan eseményről, amely november 4-én a marosmenti Vámi községben az Örményi-család urí lakháza körüli parkban történt.

A már napok óta forgalomban volt híresztelések ezen vidék lakossága farrongásáról a marosmenti községekben kivált a krassómezei oldalon tényleg kitörésre jutottak Kápolnáson, hol a nép kifosztotta az ottani Mocsosy kastélyt, melynek birtokosai aznap reggel elmenekültek Budapestre. Másnap a Zám uradalmi birtokosok kénytelenek voltak menekülni, de a nép eddig még nem fosztotta ki a kastélyt, ellenben kirabolt és felgyújtott néhány üzletet és házat. Ugyszintén a marospétersi német birtokosok kastélyát is kirabolták.

Birkisen kifosztották a közbecsülésben álló Wekerle főszolgabíró házat, kinek családja kénytelen volt menekülni és egyéb rablásokat követtek el. A birkisi kastélyban lakó Bethlen grófné

és Bornemissza báróné szinte elmenekültek, nyílt mint Hunyady grófok Soborsimból.

Ezen események befolyása alatt a Vámi Örményi család nőlagjai szinte készek voltak már, hogy a soborsini pályaudvarra menjenek az egybegyűlt menekültekkel elutazzanak, amikor Vámi a tízta román község számos lakója, Dávid Jón derék bírójuk vezetésével, jelentek meg az urí lakháznál és ottalmukat felajánlva, maradásra kérték fel a családot, amit az meghalva a nép jóindulata által e líz fogadott.

Meg is jelentek rövidesen felfegyverezve puskákkal, vasvillákkal vagy harmlúcan és a lakáskörül parkban virasztottak hajnalig, mert hi-re járt, hogy a Maroson túlról utközben van az ott garázdálkodott csőcselék.

Valóban dicséretes, felemlítésre méltó ez az eset, bizonyítékeként annak, hogy a román nép ha nincs félre vezetve, jóbarátsággal, sőt rokonszértséggel tud együtt élni a magyarsággal. Legyen ezen bár sajnós — elszigetelt eset előjele a testvéri megértésnek és szomszédai benső barátságoknak.

KÖZGAZDASÁG.

— A Gyosz. aradi főkjának illése. A Gyosz. aradi főkja holnap esztörtökön délután 3 órakor a kereskedelmi és iparkamara termében értekezletet tart, amelyen a viszonyoknak megfelelően akarják megbeszélni a gyári termelés irányítását.

A MOZI.

* Apolló—Uránia mozi. A rendetlen vonatközlekedés folytán előállott műsorváltozásért, mely teljesen hibánk és akarattunkon kívül van, kérjük a közönség elnézését, mindazonáltal gondoskodtunk, hogy műsor nélkül ne legyünk. Apolló színházunkban egy igen érdekes drámát állítottunk be, „Jurare vagy a hindu bőrű” melynek főszerepét a berlini Hölzburgteater híres művésze Bassermann alakítja. — Urániában Harry Piel legújabb alkotása az „Emberok-álarok” című 3 felvonásos detektív dráma kerül a vászonra.

A szerkesztésért felel
STAURER JOZSEF.

Aradi Nemzeti Színház.

1918. nov. 7-én:

A kis szeleburdi.

Apolló-színház.

1918. nov. 7-én:

Jurare, vagy a hindu bőrű.
Dráma.

Uránia-színház.

1918. nov. 7-én:

Emberok-álarok.
Detektív-dráma.

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közöltékér: nem vállalnak felelősséget.

Alaptalan vádak révén azon okból, hogy én hadfelszerelési tárgyakat sajtóítottam el a császári barakból, a rendőrség nálam házkutatást tartott. A rendőrség nálam semminemű dolgot nem talált. Nekem első dolgom volt a sajtómat menteni, a minék sajnós, egy részét a csőcselék lopkodta, míg butoraimat és árnyékaimet a tűz hamvasztotta el.

CSIZMABIA VILMOSNÉ
kantinasnő.

8022

Portois Butor
elix.
A legújabb berendezések a legnagyobb városokban, a legelőkelőbb körökben, mindenféle ártan
Wien, St. Ungargasse 49-51.

Egy ügyes flu kifutónak nyomtánkbán jó fizetéssel felvételik.

Használt ólom megvételre kerestetik.

Villamos főzők és vasalók állandóan kaphatók.

Délvidéki Villamosági Vállalat
 Arad, Vörösmarthy-utca 3. Telefon 11-31
 Cégtulajdonos: Lengváry Zoltán okl. mérnök. Vállal mindennemű villamos berendezéseket, pótlásokat és javításokat. Tervek és költségvetés díjtalan. Költséghők figyelmébe! Csillárát szerelések elfogadjatnak.

Nagy csillár és égő raktár

Ejjeles kifutó fiú jó fizetéssel felvétetik.

29415-1918. kb. sz. HIRDETMEY.

A m. kir. ministeriumnak a portland cement tájékoztató árának megállapítása tárgyában kiadott 4241-1918. M. E. számú rendeletét a következőkben tessék közzé tenni:

1. A szabványosnak megfelelő portlandcement tájékoztató ára méterméterenként 14 korona 5000 kr. vételezési költség nélkül a fogyasztó részére ezen ár 1 koronával emelhető.

A gőngyölök címén felszámítható díszdíjat az országos Központi Árvizsgáló Bizottság állapítja meg.

2. Ha a kereskedők az árut nem saját raktárából hanem a termelő gyártelepéről irányítja a fogyasztóhoz a fuvarozás költségeitől felül 1. pontban meghatározott ár legfeljebb 6%-al emelhető.

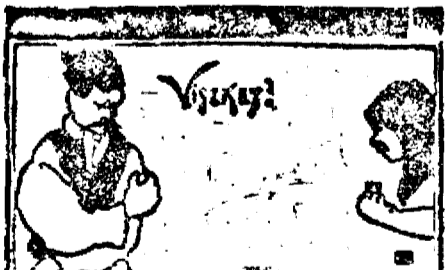
A mennyiben az eladás a kereskedő kezében történik az ár a helyi árvizsgáló bizottság állapítja meg.

3. Ha az előírt iparvállalat a munkahérek emelkedése folytán vagy egyéb okból megállapított tájékoztató árnál vagy az általa jelen rendelet életbe lépéséig követelt árnál magasabb árt kíván számítani ezt csak az Országos Központi Árvizsgáló Bizottságnak előzetesen kikért engedélyével teheti.

4. A jelen rendelettel megállapított tájékoztató árak joghatályára nézve a 3578-1917. E. M. számú rendelettel irányadók, ehhez képest az akl jelen rendelettel megállapított tájékoztató árakat elfogadható indok nélkül tilos az idézett rendelet 28. pontjának sértését rendelkezővel alá esik.

5. Az Országos Központi Árvizsgáló Bizottság engedélye nélkül a jelen rendeletben megállapított tájékoztató árnál vagy az általa a jelen rendelet életbe lépéséig követelt árnál magasabb árt számít az amennyiben cselekménye súlyosabb büntetés rendeltetés alá különösen a 3678-1917. M. E. számú rendelet 28. pontja alá nem esik kihágást követ el és 15 naptól terjedő elzárással valamint kétszer koronáig terjedő büntetéssel büntetettik.

Arad, 1918. évi október hó 27-én.
 Greis, főkapitány.

Viszketegséget,
 okozó, ránt a leggyorsabbal elmulasztja a Dr. Fleisch-féle eredeti, törvényesen védett „Skabiform-Kenocs”
 Nincsen szaga, nem piszkít. Mindig eredeti postás Dr. Fleisch-féle tájékoztató. Próbá tölgy 4. — k. nagy tölgy 6. — k. Csak a 1. — k. kapható Aradon, Hajós Árpád gyógyszer-tárában, Andrassy-tér 22. Vételre a „SKABIFORM” tájékoztató 5151

Dr. KAJDAGSY
 gyógyít mindenféle bőrbetegségeket, valamint női bajokat. Beállítások: „Erlöh 800.” módosított legújabb szerével. — Vértisztítást Wassermann tanár módszerével. — Nőknél kőzsér bejárt. — Levélbeli kérésekre válaszol. Szakszerű könyvet munkáiért bérmentve 2 kor. (bőlyeg is lehet) előzetes beutalással ellenében. 167 BUDAPEST, VII., József-körút 2/a. szám.

Sápkóros leányok, vérszegény asszonyok,
 páratlan sikerrel használják a
Ferratol Vastáplikört.
 E rendkívül kellemes édes ízű folyadék a legideálisabb erősítő szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és általános gyengeség eseteiben. Ára 1/4 literes üvegnek utasítással 8 kor.

Láb- és kézizzadás
 biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo” folyadék és „Peppo” hintőpor segítségével.
Szárít!! Szagtalanít!!
 Peppo folyadék ára használati utasítással ... 1.50 korona.
 Peppo hintőpor ... 1.50 korona.

Hajós Árpád gyógyszer-tárában
 Arad, Andrassy-tér 22. szám.

Használt ólom
 megvételre kerestetik.

ROSE YORM
 Nélkülözhetetlen és kiváló szer sápadt hölgyeknek hogy arcuk és ajkuk üde, piros színét visszavarázsolják. — Senki által fel nem ismerhető, teljesen ártalmatlan, színezése állandó. Egy üvegnek ára 3.— korona.

Polockák irtására
 egyedüli biztos szer a „Phenolsav”
 1 üveg ára 3 korona.

Gyöngyfehér fogakat nyerünk a **Doré fogpaszta** használatával. Nem habzik! A szájüreget desinficiálja, utóíze igen kellemes. Ára 1 korona.

Legjobb tápszert gyermekeknek és felnőtteknek egyaránt a **Makk-kávé** darálva, pörköltve 1/4 kgros csomag 6 korona.

Hajós Árpád gyógyszer-tárában
 Arad, Andrassy-ut 22. szám.

Aradi és csanádi egyesült vasutak menetrendje.

Ervényes 1918. évi nov. 1-től.

Aradról Szegedre indul:

Személyvonat reggel	6.40
Személyvonat délután	4.18

Aradról Szegedre érkezik:

Személyvonat déltől	12.00
Személyvonat este	9.51

Szegedről Aradra indul:

Személyvonat déltől	8.06
Személyvonat délután	8.17

Szegedről Aradra érkezik:

Személyvonat reggel	8.50
Személyvonat este	7.51

Aradról Brádról indul:

Személyvonat reggel	5.40
Személyvonat délután	12.48

Aradról Brádról érkezik:

Személyvonat délelőtt	11.58
Személyvonat este	7.46

Brádról Aradra indul:

Személyvonat déltől	8.00
Személyvonat délután	1.18

Brádról Aradra érkezik:

Személyvonat délelőtt	10.00
Személyvonat este	7.38

Aradról Újszentannára indul:

Délelőtt	8.26
Délután	5.30

Aradról Újszentannára érkezik:

Délelőtt	9.10
Este	6.10

Újszentannáról Aradra indul:

D. e.	8.15
Este	6.22

Újszentannáról Aradra érkezik:

D. e.	9.08
Este	6.58

Borosienről Csérmőre indul:

Vegyes vonat délelőtt	9.32
Vegyes vonat délután	5.32

Csérmőről Borosienre indul:

Vegyes vonat reggel	6.32
Vegyes vonat délután	4.29

Mezőhegyesről Kétegyházára indul:

Reggel	8.37
Este	6.20

Kétegyházáról Mezőhegyesre indul:

Reggel	6.10
Délután	4.10

Újszentannáról Kétegyházára ind.:

Délelőtt	9.25
Este	7.00

Kétegyházáról Újszentannára ind.:

Reggel	6.00
Délután	4.00

Borosbeséről Menyházára indul:

Vegyesvonat délelőtt	9.00
----------------------	------

Menyházáról Borosbeséresre indul:

Vegyesvonat délután	2.39
---------------------	------

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetéseket díjat szavak szerint számítjuk.
Minden szó hirdetési ára 20 fillér.
Vastagabb betűkkel 40 fillér.
A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelölni.
Hirdetéseket délután fél 6 óráig vesszük fel.
Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
A legkisebb hirdetés ára 10 szög 8 korona.
A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Házasság.

300 KORONA havli fizetéssel és saját háztartással rendelkező 60 éves magános állami tisztviselő — esetleg házasság céljából — közös háztartásra keres egy szerény igényű, dolgos, korosabb hajadont vagy pedig özvegyet, akinek volna némi biztos keresete. Cím a kiadóhivatalban. 8021

Alkalmazást keres.

KISEBB GAZDASÁG önálló vezetésére vállalkoznék azonnal vagy később. Cím a kiadóhivatalban. 8020

URILEÁNY, 22 éves, ajánkozik magános ur vagy urnőhöz házikisasszonynak. Leveleket „Mégbizható” jelírére. 8018

MAGYAR KISASSZONY ajánkozik nagyobb gyermek mellé azonnalra. Leveleket „Gyermekszertető” jelírére. 8019

MŰSZAKI ISMERETTEL 100—150 ezer korona övadékkal decz. 31-ig fölmentéssel bíró 28 éves fiatalember keres pénztárnoki, vagy hasonló állást. Steiner József, Szoldobágy, Bihar m. 8024

ÜGYES VARRÓNÓ házakhoz ajánkozik. Cím a kiadóban. 8025

ALLEINSTEHENDE Wittwe sucht Posten als Haushälterin bei alleinstehenden Herrn. Näheres in der Trafik. (Weitzer János-utca 13.) 7984

Alkalmazást nyer.

FIATAL fűszer kereskedőségét azonnalra felvételik. Cím a kiadóban. 8026

KIFUTÓ FIU, jó fizetés mellett, nyemcánkban alkalmazást nyer.

Vétel és eladás.

ÚJ BUTORÜZLET Arad, Deák Ferenc-utca 40a, mindennemű butor kapható jutányos áron. Különösen ajánl egy nagy ebédit, szmirna szőnyeget, egy férfi szoba garnitúrát és egy söberht. Wiergenfeld-czér. 8028

HÁLÓSZOBA BUTOR, függönyök, kényesítők eladók. Bem-utca 3. 8014

ELADÓ több fehér vaságy, szekrény, asztal, asztrakan muff és sapka. — Battayán-y. 10. I. em. 8016

ELADÓ egy magas alakra való elegáns tavasz felöltő, sötétkék kabát, mellény és egy csikos nadrág. Cím a kiadóban. 8016

EGY FINOM bőr kanapé 2 nagy karosszék egész új 1 mahagóni asztal. 1 ebédit kredenc üvegezett, 1 üvegezett pohárszekrény mahagóni a legfinomabb faanyagokból megfűzött, 6 szék magas támlával, 1 mazas tükörbetéti kanapé finom csészenél kivitelű, 1 pedálos cimbalom 1 vadászszőnyeg minden hozzávaló felszereléssel, haláleset miatt eladó. — Horjassy József-utca 20. 7954

VADONATUJ Sella 2 csövű 16-os kassza nélküli kezver. fűtő nélküli löporral belőve, egész új dísznőbőr tokkal eladó. Cím a kiadóban. 8023

EGY KOMPLETT férfi szoba mahagóni, kóprámák, képek, vázák eladók. Megtekinthető Akác-utca 11. alatt. 8018

FRISZ HALAK érkeztek. Mivel kevés a készlet, kérem a tisztelt közönséget, hogy már ma csütörtökön a halakat azonosítók be. Luttrák József, Assalós Sándor-n. Telefon 615. 1141

EGY dívtos hosszú perzsa kabát eladó megtekinthető Erzsébet körút 18. szám. 7928

KÁPOSZTA SAVANYÍTÁSHOZ nagy hordók eladók. Cím a kiadóban. 7977

„FORD” AUTÓ, gyönyörű, 20 lóerős, fekete, 4 üléses, majdnem új, eladó. Cím a kiadóban. 7999

TÉLI MAKÓI hagyma jutányosan eladó. Boros Benit-ter 9. sz. 8001

HAJTÓKOCBIT, kis lóhoz való löszerszámit keresek, esetleg bérelnék. Ajánlatokat ár megjelölésével kiadóhivatalba kérek. 8009

HASZNALT OLJOM megvételre keresetlek Bővebbet a kiadóban. 2100

Ingtalan.

HÁZAT VENNÉK a belvárosihoz közeli levő városrészben, amelyben egy 3—4, esetleg 5 szobás lakás van. Cím a kiadóhivatalban. 8017

ARADON azonnal lakható háromszobás legmodernebb magánház. — Zsigmondházán — röklön beültethető négyszobás új ház eladó. Tudakozódhatni Zsigmondházán, Szlovák Gyula tulajdonosnál. 8013

MAGÁNHAZ, kert, udvar, istálló, szeretőszáll, sürgős megvételre kerestetlek. Cím a kiadóhivatalban. 8012

HÁZ adómentes, azonnal elfoglalható két kétszobás lakás, fürdőszobával és szuterénnel eladó. Cím a kiadóhivatalban. 8000

Oktatás.

NÉMET MAGÁNTANITÓNÓ, délutáni órákat ad. „Német magántanítónó” jelíre alatt a kiadóban. 7899

FRANCIA NYELVMESTER, ki '80 év óta él Magyarországon, beszél magyarul és németül is, órák adására ajánkozik. Lakását is hajlandó tanítani. Cím a kiadóhivatalban. 7996

Külömféle.

KIADÓ Magyar-utca 3. sz. a. istálló és kocsiszín, esetleg eladó. Bővebbet Gróf Károlyi Gyula-utca 4. 7981

APRÓHIRDETÉSEK az Aradi Közlöny részére felvételnek a Messenger-boy irodában, Klein I. hirdetés- és hirdetőirodájában, Zrínyi-u. és Mandi Boros Benit-ter 15. sz. alatti papírüzletében.

SZARAZ PINCET, vagy öres raktárt keresünk a város háza közelében. Ajánlatot a kiadóhivatalba kérünk. 7500

Hirdetés.

Arad megye, Tornyói járás, Doroszlófalval határon, az ugynevezett Hirtlyki dűllőben, a tornyói vasuti állomástól fél órát járásnyira van, circa 55 kis magyar hold szántó föld, mely szabad kézből eladó. Bővebb felvilágosítást nyerhet Felscher György lb. irodatisztinél, Borosjenőn. 8027

4414—1918. kh. sz.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. miniszteriumnak a fajtégla tájékoztató árának megállapítása tárgyában kiadott 4239—1918. M. E. számú rendeletét a következőkben teszem közhirré:

1. §. A közönséges tömör, jól kiégett, a szabványoknak megfelelő fajtégla tájékoztató ára 1000 (egyezer) darabonként 260 K. Ez az ár a termelő rak tártelapén kocsiba rakva értendő.

2. §. Ha az előírtó Iparvállalat a munkabérek emelkedése folytán vagy egyéb okból a megállapított tájékoztató árnál vagy az általa a jelen rendelet életbeléptéig követelt áránál magasabb árt kíván számítani, ezt csak az Országos Központi Árvezető Bizottságának előzetesen kikért engedélyével teheti.

3. §. A jelen rendelettel megállapított tájékoztató árak joghatályára nézve a 3678—1917. M. E. számú rendelet vonatkozó rendelkezései irányadók, ehhez képest az, aki jelen rendelettel megállapított tájékoztató árakat elfogadható módok nélkül tültép, az idézet rendelet 28. §-ának büntető rendelkezései alá esik.

4. §. Aki az Országos Központi Árvezető Bizottság engedélye nélkül a jelen rendeletben megállapított tájékoztató áránál vagy az által a jelen rendelet életbeléptéig követelt áránál magasabb árt számít, az amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással, valamint kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik.

Arad, 1918. évi október hó 21-én.

Gróf, főkapitány.

0398—1918.

HIRDETMÉNY.

Közhirre teszem, hogy a M. Kir. Pénzügyminiszter 120535—1918. rendeletében a szőlő-törköly és bor-seprő azon legmagasabb árát, mely mellett a központi szeszifőzdek ezen mellékterményt átvenni kötelesek, a következőkben állapította meg:

A központi szeszifőzde vállalkozója a kézisajtóval kisajtolt friss szőlőtörkölyt q-ként 24 K, a kézisajtóval kisajtolt, betaposott (kierjedt) szőlőtör-

kölyt q-ként 26 korona, a viznyomású vagy egyéb motorikus erőre berendezett sajtóval kisajtolt friss szőlőtörkölyt q-ként 18 K, a viznyomású vagy egyéb motorikus erőre berendezett sajtóval kisajtolt (kierjedt) szőlőtörkölyt q-ként 20 K, a kifüggozott (törköly) bor készítésére használt szőlőtörkölyt q-ként 7 K. áron köteles átvenni.

A termelő a szőlőtörköly átadása alkalmával azt, hogy a szőlőtörköly kézisajtóval, illetve viznyomású vagy egyéb motorikus erőre berendezett sajtóval sajtoltatott-e ki, illetve, hogy a szőlőtörköly, törkölybor készítésére használtatott, a központi szeszifőzde vállalkozójának bejelenteni köteles.

A rendeletnek egyéb részletei a Budapesti Közlöny 237. számában megtalálhatók.

Arad szab. kir. város Községelmezősi és Közeletatási Hivatalától 1918. évi október hó 8-án.

Lécs,
polgármester-helyettes,
K. G. H. vezető.

471—1918. kh. sz.

HIRDETMÉNY.

Közhirre teszem, hogy hadifoglyokat a törvényhatósági gazdasági munkabizottság (vármegyeháza) engedélye nélkül munkára felfogadni és alkalmazni büntetés terhe mellett, a leaszigorúban tilos.

Figyelemztetem a város lakosságát, hogy csavargó hadifoglyokat házuk biztonságára érdekében és házukba be ne fogadjanak, ilyeneket a legközelebbi rendőr, vagy katonarendőrnek adjanak át.

Arad, 1918. évi október hó 12.

Gróf, főkapitány.

Magyar királyi államvasutak.

Menetrend.

Ervényes 1918. év június hó 1-től.

Aradról Budapestre indul:

Gyorsv. reg. 8:01
Személyvonat délután . . . 11:18
Személyvonat este 8:43

Aradról Budapestre érkezik:

Gyorsv. d. u. 1:25
Személyvonat este 8:20
Személyvonat reggel 8:46

Budapestről Aradra indul:

Gyorsvonat délután 2:10
Személyvonat reggel 7:50
Személyvonat este 8:30

Budapestről Aradra érkezik:

Gyorsvonat este 7:16
Személyvonat délután 4:48
Személyvonat reggel 6:08

Lópokrócok, Munkás takarók,
Cellulose papírszalmaazák és vásznak. Legjobban kaphatók Erdélyi és Bácskai Iparáru raktár Reich B. Károly Fia és Társa cégnél, Andrassy-ter 6. 7880 Telefon szám 649.